

ВІСНИК

VISNIK

ГЕРАЛЬД

суспільно-політичний місячник

РІК XXVII, Ч. 11 (295)
YEAR XXVII, No. 11 (295)

ЛИСТОПАД 1973
NOVEMBER 1973

ЦІНА 0.60 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.60

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Яр. Г-ич — Коли майорів наш прапор над Львовом	1
Звернення Проводу ОУН до Українського Громадянства	3
Становище до подій в Україні і в світі	4
С. Корнич — Огляд світових подій	5
Другий Світовий З'їзд УВФронту	8
Ще про З'їзд Фонду Катедри Українознавства	9
В. Давиденко — Донцов на Наддніпрянщині	10
Другий Світовий Конгрес Вільних Українців	14
Михайло Кушнір — Відсталість і забріханість	15
Ярослав Гриневич — Листопадовий Зрив	17
Софія Наумович — Декілька думок на тему жіночих організацій	21
Л. Х. — Молитва за українських політв'язнів	23
М. Трихрест — Чи справді охолодження відносин із ССР?	24
Михайло Гікавий — Мої зустрічі	25
Іван Левадний — Архітвір української дружинницько - лицарської поезії	26
В. Гут-Кульчицький — Чи світ стоїть на переломі?	29
З життя Відділів	33

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

У 55-ЛІТТЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

КОЛИ МАЙОРІВ НАШ ПРАПОР НАД ЛЬВОВОМ

Велике слово „воля”. Воно, мов чаюдійна перламина, променює своїм шляхетним сяйвом і відслонює людям вольним чудовий світ: свободи її безпосередності, — немов світ казки.

Бо вільні люди бачать те, чого не всілі узріти люди невільні, що немов сліпці. І волею можна впоїтися мов дивним трунком. І груди свободної людини віддихають глибше й повніше — і серце б'ється радісно — і очі глядять весело, бо все тоді своє, рідне, любе — сповните радістю.

Чарівне пережиття — бути вільним на рідній землі, — у своїй Батьківщині.

Таке переживали ми в роках 1917-1918, коли на схід від річки Збруч творилася на землях Великої України своя, рідна Держава. Тільки за Збручем, на західноукраїнських землях чудо волі ще не сповнилось — і наш народ мовиз там устами свого пророка: „Ох, якби хвилю вдати, що слова слуха, — І слово вдати, що в хвилю цю блаженну — вздоровлює її огнем цілющим буха!”

Та прийшла хвиля, і прийшло слово.

**

П'ятдесят років тому вночі вимарщувало на вулиці міста Львова, — колись княжого города Данила й Льва — 1400 одчайдущих вояків. Блакитно-жовта стрічка на шапці, така ж стрічка на рамені говорили, що ті вояки — українці, що воні — це вже сюя, українська армія, яка бореться під найвищими, українськими наказами.

Ті відділи пройшли спішною, тихою хodoю вулицями міста у різних напрямках і роззброїли чуже військо, що її не сподівалося приходити українських вояків. На австрійських державних будинках і на ратуші замаяли величаві, блакитно-жовті прапори. Вулицями проходили українські стежкі. Акція була закінчена. Польський острів серед українського моря зник у

цьому морі, мов під дотиком чаюдійної сили. Львів став тим, чим був від віків — і чим мусів стати знов: українським.

На його сторожі стояв наш рідний, дорогий вояк, — цей Іван без землі й роду, що дотепер воював на спечених сонцем скелях далекої Сербії та Чорногори чи на рівнинах і в горах Італії, над рікою Ізонцо, де гинув за чужу, ворожу собі справу.

Хоч втомлений боями й походами, хоч це вже був п'ятий рік великої світової війни, — український вояк стояв на стійках на вулицях Львова і держав у мозолистих долонях міцно хріса у поготівлі, готового до бою, до відсічі, якби така зайшла потреба.

**

Серпанок ночі розбився поміж домами міста — стало світати. Із темряви над містом мов виросла Святоюрська гора із її храмом, — а там Високий Замок й Княжа Гора, бані церков й кам'янниць. А всередині міста струнка вежа ратуші, а на ній лопотить прапор.

Що це? Чи сон, чи ява? — Це майорів прапор народу, що був на тій землі поневоленим, хоч був її власником. Прапор блакитно-жовтий, повний маєстату, той самий, що лопотить у Києві й на всіх просторах України.

Прийшов день 1-го листопада 1918 року у Львові. На вулицях і у міських парках була осінь — з дерев падало листя кармінове й золоте. Листя вкривало хідники, вулиці. А українці міста Львова в радості падали одне одному в обійми — дякували Всешишьому за чудо — за волю. По стількох літах і століттях неволі й упокорення!

**

Це впав не багряний лист клену на вулицю Львова — це пляма крові. Це гинув від поль-

ської зрадливої кулі — вистріленої з-за рогу кам'яниці — молодий український хорунжий.

А тут і там стояли мовчазні вулиці — кам'яниці, одна попри другу, — із чорними челюстями вікон, де здавалося усе мертвe, де немає нічого живого. Ні, у тих вулицях, в тих домах, у їх вікнах, у заулках — там були наші вороги, там готовилася ворожа зброя, що їй на імення: зрада. Та сама зрада, що її оспівав і підніс до гідності національної чесноти їх „всщ” — Адам Міцкевич. І вона виповзла гадюкою на вулиці міста. Не чоло об чоло стріляли польські „ліцарі” на українських вояків, але скривовано: із вікон кам'яниць, із воріт домів, із-за рогів. Його, ворога, тоді не було видно, він стріляв із сковоків.

**

*

Це вже третій день бою у Львові, це вже третій день, як наш вояк стоїть на стійці без зміни. Та хоч голова його клониться з утоми, він тримає своє становище і відстрілюється від напасників, що його атакують купою — з усіх боків, наче зграя дикої псярні...

„Український Войне!

На Тебе глядить гордо Твоя Батьківщина! Видержи на Твоїй стійці! Ціпко держи свого кріса в долонях і відбивай далі ворожі наступи! Ми знаємо, що Ти втомлений боєм, — тим більше Твоє геройство! Воно буде передаватись із покоління у покоління. Весь Український Народ клонить свої голови перед Тобою — у подяці!”

Цими словами найвища українська влада у Львові висказувала подяку своєму воякові, що

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

вже третій день і третю ніч стояв без відпочинку в бою із ворогом у перших днях листопада 1918 року в місті Львові.

*

„ВОЛЯ” — це чарівне слово. І щоб здобути її — ніяка жертва не є завелика.

Про це знали українські вояки, що 55 років тому зайняли Львів і західні українські землі в імені їх Суворена — Великого Українського Народу.

Яр. Г-виг

КНИГА СПОМИНІВ ДАНИЛА ШУМУКА

Другий том споминів Д. Шумука — це великий твір, що охоплює життя автора в роках 1943-1970 р. Книга ця недавно з'явилась на Заході і вийде ще в цьому році у видавництві „Смолоискіт” ім. В. Симоненка.

Книга споминів Д. Шумука — це страшна мартінологія українського народу в часі війни і після неї. Сторінка за сторінкою провадить автор читача через вишкіл і боротьбу в УПА, зустріч української націоналістичної з марксистською ідеологією з практичній дії і жизнimi людьми, жахітгаючи тюрем і концентраційних таборів, знайомство з багатьма визначними українцями, які десятки років перебували в ув'язненні. Бувши в УПА, Д. Шумук-Боремський зустрічався з такими визначними націоналістичними лідрами, як Ростислав Волєшин, ген. Ступницький, Ярослав Гарасименко, Андрій Мисечко та багатьма іншими,

Поэзий драматизму в споминах опис приходу Червоної Армії на Волинь, боротьба зі „страйкам” і похід групи Шумука-Боремського на Східні Українські Землі для продовживання підпільної боротьби.

Про те, як народ сприймав нову дійсність, як дійшло до арешту Шумука, про життя в совєтських тюрмах і концентраційних таборах, про те, хто сидів по тих таборах і боронив українську і людську гідність — пише Даніло Шумук.

СЛОВО ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА п. з. „ЗАМАЛО ДІСМО В КОРНІСТЬ УКРАЇНИ!”, ВИГОЛОШЕНЕ НА ДРУГОМУ СВІТОВОМУ З'ЄЗДІ УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ В ТОРОНТО, В КАНАДІ 30 ЖОВТНЯ 1973 р., І ПРОМОВА ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА НА МАСОВІЙ МАНИФЕСТАЦІЇ П СКВУ, ВИГОЛОШЕНА 4 ЛІСТОПАДА Ц. Р., НАДПИШЛИ ДО РЕДАКЦІЇ ВЖЕ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ЦЕ ЧИСЛО БУЛО ЗМОНТОВАНЕ.

З ВЕРНЕННЯ

Проводу ОУН до Українського Громадянства

Визвольний Фонд ОУН — Народний Фонд Боротьби!

УКРАЇНЦІ! УКРАЇНКИ!

Світ, у якому живемо, вступив у новий період чергового, облудного співіснування з червоним дияволом. Вашингтон — Москва, Париж — Москва, Бонн — Москва, Оттава — Москва нав'язують тісні політичні взаємнини, торгівлю і культурний обмін, хоч десятки разів Москва ламала підписами нею договори, коли це їй було вигідно й потрібно. Тепер, з підписанням договірів, що мають після забезпечити співіснування із „капіталістичними країнами”, червоним царям у Кремлі здається, що вони вже мають вільні руки, щоб потрісти й подесятерити тисяч на попеволелі ними народи, не оглядаючись на світову опінію, арештовувати і ув'язнювати в тюрмах і божевільнях тих відважних людей, які підносять голос в обороні потоптаних прав свого народу. На Заході — уроочисті зустрічі і прийняття для червоних суперкатів, а на Сході, передусім у нашій Україні — чорна реакція, терор і розгнів брежнівських опрічинників-кагебістів. „Вертаються часи Сталіна!” — говорять люди на нашій Батьківщині, довідуючись про чергові арешти і закриті „ суди”.

Під гаслом творення „єдиного совєтського народу” і остаточного викорінення „українського буржуазного націоналізму” проводить Брежнєв і його кліка узурпаторів влади посилену політику народовбивства, політику, яку започаткував Ленін, а розвинув і оформив Сталін.

У ці похмурі й страшні часи, що їх переживає наш народ, українська громада мусить також потрісти й подесятерити своє зусилля і жертвовість для оборони України та її синів-героїв, що в ім'я найвищих ідеалів віть найбільша наша матеріальна жертва — мізерна віддаючи все, включно з власним життям. І тому на-супроти того, чим жертвують вірні сини України для своєї Матері-Бітчизни.

Організація Українських Націоналістів, яка ось уже майже півстоліття ділом доказує вірність своєму поневоленому народові, яка густо скропила кров'ю своїх членів терористичний шлях боротьби за його свободу і незалежність, завжди показувала високий взірець самовідданості і жертвности. І тому завжди її народ підтримував і підтримує.

Під проводом Ярослава Стецька ОУН веде невинну працю для добра України, виступаючи через міжнародні організації в обороні ув'язнених у совєтських казематах, затиснюючи контакти з урядами західних країн та їх державними мужами, щоб інформувати їх про дієсле становище на українських землях, видаваючи різними мовами листочки, брошурн і книжки, в яких розкривається хижакицьку подобу московського шо-

вінізму та імперіалізму, організуючи численні демонстрації і пікетування перед совєтськими амбасадами.

Організація Українських Націоналістів веде широку працю лише тими коштами, які дають їй її члени і симпатики. „До чистої справи треба чистих рук”, — казав Головний Отаман Симон Петлюра. Про орієнтацію лише на власні сили і власні засоби говорив Чоловідник ОУН Степан Бандера. І цих головних засад твердо додержується ОУН під проводом Ярослава Стецька, який веде її під гаслом — „Київ проти Москви!”

Минулими роками велика українська громада, розкинена по всіх континентах світу, не опанованіх комуністами, щедро жертвувала на Визвольний Фонд — Народний Фонд боротьби за визволення України і привернення її національної незалежності і державності. Напевно і цього року кожний український патріот щедро є від широкого серця пожертвував на цей Фонд, що дали б можливість провадити чимраз активнішу працю в користь спільної справи.

Віримо, що серед цих патріотів не забракне й Вас! Жовтень 1973 р.

ПРОВІД ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

ДОПОВІДЬ СЛАВИ СТЕЦЬКО В НЮ ЙОРКУ

В неділю, 11-го листопада в Українському Народному Домі в Нью Йорку виголосила доповідь керівник Центрального Бюро АБН і редактор „АБН Кореспонденс” Ярослава Стецько. Говорила вона на тему: „Зовнішня політика сьогодні і українська визвольна справа”.

Прелегентка проаналізувала політичну ситуацію в світі, конфронтуючи її з політичною концепцією АБН, зокрема підкресливши події в Україні. Вона закликала еміграцію мобілізувати свої ресурси і творити третю силу, що відстоювала б права емігрантів перед урядами західніх держав. „Закон боротьби одинаковий для тих, що в Україні, і тих, що поза її кордонами”.

Прелегентка заповіла, що АБН приготовляє в Женеві контрконференцію в противагу до конференції в Гельсінкіх, як також готовить на весну 1974 року чергову антикомуністичну конференцію в ЗСА.

Приявних було біля 400 осіб. Вічем проводив д-р О. Соколішин.

СТАНОВИЩЕ ДО ПОДІЙ В УКРАЇНІ І В СВІТІ

Під таким заголовком передруковано в майже всій українській пресі у вільному світі документ, підписаний в жовтні 1973 року Ярославом Стецьком, головою Проводу Організації Українських націоналістів, головою Українського Державного Правління і Миколою Лівицьким, президентом Української Народної Республіки в екзилі.

В „Становищі” широко представлено ситуацію в Україні, зокрема спільний наступ Москви і масові переслідування наших патріотів, нового типу диверсійні акції серед української еміграції та сучасне міжнародне становище.

Як основну рушійну силу у визвольній боротьбі на Україні в „Становищі” визначається самостійницький рух, передусім український націоналістичний рух, і цитується звернення Фронту Національної Оборони України, що появилось недавно на Заході. Окрему увагу в „Становищі” приділено загнаним в катакомби Українським Церквам.

„Тільки повний розвал комуністичного режиму і російської імперії може принести визволення українському та іншим поневоленим в Советському Союзі народам, це єдина запорука відновлення суверенних і незалежних іхніх держав із справедливим політичним і економічним ладом”, — сказано в „Становищі”. „Націоналізм — невід’ємна частина нації”, — стверджують крайові автори.

За минулі 50 років, — сказано в „Становищі”. — Україна перейшла... від масових народіж повстань під прапором УНР і Головного Отамана Симона Петлюри, від революційної діяльності УВО — ОУН під проводом полк. Євгена Коновальця, від всенародного повстання ОУН під проводом Степана Бандери і УПА, під керівництвом ген. Романа Шухевича-Чупринки, почерез страйки і повстання українських і інших політ'язнів у концтаборах та масові заворушення в Україні й інших поневолених країнах аж до сучасного періоду, коли молоде покоління, вирісши на традиціях боротьби своїх батьків, вступило в нову фазу ідейно-світоглядової і політичної мобілізації всього народу та активну боротьбу за незалежну, суверенну і соборну Українську Державу.”

„У процесі визвольної боротьби, — відзначається в „Становищі”, — прийшли акти державного значення — проголошення самостійності Карпатської України 15 березня 1938 р. і, зокрема, Акт 30 червня 1941 р., творці якого на початку війни двох імперіалістичних потуг героїчним зусиллям проголосили відновлення самостійної Української Держави, нав’язуючи до Актів 22 січня 1918 і 1919 років. Так поставлено нового окупанта України перед доказаний факт, не зважаючи на заздалегідь передбачені репресії нацистів. Антиукраїнська винищувальна політика гітлерівських окупантів, зокрема ув’язнення Українського Державного Правління, викликали всенародний спротив і революційну боротьбу УПА під проводом Української Головної Визвольної Ради проти обох окупантів — гітлерівських і московських, яка перетворилася на всенародне повстання і тривала аж до 1953 року... У боротьбі за Самостійну Соборну Українську Державу з рук московського окупанта загинули в 1926 р. Голова УНР, Головний Отаман Симон Петлюра, в 1938 р. основоположник УВО-ОУН полк. С. Коновалець, на полі бою в 1950 р. Головний Командир УПА, ген. Роман Шухевич-Чупринка і в 1959 р. Голова Проводу ОУН Степан Бандера”.

„Московська маріонетка т.зв. УССР, київська агентура Москви, — сказано в „Становищі”, — не має права заступати в ОН України. В сучасну пору заступити Україну в ОН може тільки така державницька формація України, яка визнає і репрезентує державні і революційно-державні Акти 22 січня, 30 червня, УГВР і теперішні національно-визвольні сили”.

„Становище” займає гостро негативну позицію супроти „порозуміння” і „співпраці” західніх держав з Москвою коштом поневолених народів. Концепція т.зв. рівноваги сил між надпотужностями не гарантує тривалого і справедливого миру. Конференція т.зв. Європейської безпеки — новий підступ Москви, яка хоче усунути з Європи американські збройні сили.

У зверненні до української спільноти і громадської думки світу „Становище” засуджує російський імперіалізм, насильницьку русифікацію, економічну експлуатацію, нищення

С. Корніг

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Жовтень 1973 р. займе в історії ЗСА і цілого світу важливе місце, як критичний період на найбільш вразливому терені — Близькому Сході. В тому місяці відновилась там жорстока війна поміж арабськими державами і Ізраїлем. Війна тривала довше, ніж у 1967 р., — 17 днів. Розпочалася вона 6-го жовтня наступом єгиптян через Суецький канал і сирійців з півночі через Голянську високорівню. У війні брали посередню участь доставкою танків, літаків і ракет по боці арабів Москва, а по боці Ізраїля — ЗСА. Арабські війська вже першого дня вдерлися на терени окуповані Ізраїлем, при чому відбувалися жорстокі бої в повітрі. Обидві сторони повідомляли про велику кількість знищених ворожих літаків. 9-го жовтня ізраїльські комунікати словістили про відкинення сирійських військ до кордону Сирії. Президент Ніксон закликав Брежнєва до стільної акції. Результатом їх розмови було погодження, що обидві сторони будуть уникати безпосередньої конfrontації.

Внаслідок інтервенції Ради Безпеки ОН визначено на 22 жовтня перемир'я, але воно було кілька разів перериване. В тім часі ізраїльські війська оточили на західному березі Суе-

культурних цінностей на Україні, переміщування народів і передає ще раз заклик Фронту Національної Оборони.

„Становище” підтримує заходи до об’єднання в Українській Православній Церкві і підтримує помісність УКЦ і її завершення Патріархатом.

„Для здійснення наших національно-політичних завдань, — сказано в „Становищі”, — потрібна єдність у боротьбі самостійницько-державницьких сил. Тому закликає всіх патріотів до здійснення цієї єдності. Для переведення акції в цьому напрямку проєктується покликати окрему Комісію, яка розгляне також справу можливостей повороту революційної ОУН до Української Національної Ради.

Всі українські самостійницько-державницькі політичні сили у вільному світі закликається приєднатись до цього становища і виявити до нього свою солідарність.

зу єгипетську 3-тю армію. Коли б не відновлено було під тиском Ради Безпеки ОН перемир'я, то ізраїльські війська завдали б єгиптянам нищівного удару.

Весняна атмосфера дещо відпружилася після того, коли в Раді Безпеки ОН Москва підтримала внесок про вислання на Близький Схід міжнародного контингенту військ без участі в нім великих держав. До цього корпусу входять шведські, фінляндські і австрійські вояки, які несуть службу на Кіпрі — разом 897. Рада Безпеки вважає, що потрібне буде збільшення цього корпусу, щоби перемир'я було стисло виконуване.

Критичним моментом у всій тій ситуації було проголошене през. Ніксоном загальне військове поготівля у відповідь на підготову Москвою десанту парашутистів в Єгипті. Так само, як колись в кубинській кризі за през. Кеннеді, коли Москва пробувала була інсталювати на Кубі свої ракети, вона негайно стримала перекинення своїх військ до Єгипту і Сирії.

Для дійсної орієнтації в подіях, які відбуваються на Близькому Сході, треба усталити їх причини. Українська і світова преса приносить різні здогади на цю тему. Спробуємо їх тут навести, щоб прийти до якихось висновків.

Український тижневик „Шлях Перемоги” з 14 жовтня пише: „Щодо суті конфлікту треба висловити деякі загальні міркування. По боці арабів можна накреслити кілька евентуальних причин, що спонукали їх розпочати війну. Перша — це надія на несподіванку, в зв’язку з ізраїльським святом Йом Кіпуру. Друга причина — не неможливість през. Садатові і старшим поміркованим політикам далі здергувати молодив, запальних і зфанатизованих старшин, надиханих жадобою відплати. Отже, щоб удержатися при владі, Садат мусів поступитися перед реваншистськими колами, які бажали йти проти Ізраїля „священною війною”. Третя причина — це переконання арабів, що вони вже осягнули збройну перевагу над ізраїльтянами і мають шанси виграти війну. Четверта причина — це страх арабів перед американсько-

російським зговоренням і замиренням, що могло б унеможливити ще будь-коли здобути перемогу над Ізраїлем".

„Гомін України" пише з 20 жовтня: „План Москви далекий. Генерально Кремлеві йдеться про те, щоб у нафтовому районі світу цілком усунути впливи ЗСА, Британії, Франції та інших членів НАТО, як також червоної Китаю, а самому зайняти ролю спочатку медіатора, опікуна, згодом протектора, а вкінці заграти картою доктрини Брежнєва".

„Де Кріщен Саенс Монітор" пригадує, що в липні 1972 р. президент Єгипту Садат „випросив" москалів зі свого краю, де вони стали непопулярними. Щобільше, москалі виявилися непридатними для привернення втрачених у 1967 р. теренів у користь Ізраїля. П'ять років чекали єгиптяни від Москви сповнення за них того завдання. Розчарування в Єгипті і в Сирії було дуже поважне. Московські впливи послабли в східній частині Середземного моря. Москва втратила всі свої морські бази в тім районі. Тепер по дванадцятьох днях боротьби, москалі знов стали опікунами в очах арабів. Московська зброя уможливила Єгиптові перехід Суецького каналу і привернення смуги території на 100 миль довжини над його східнім берегом. Завдяки московській збройі сирійська армія могла стримати наступ ізраїльтян на півден від Дамаску. Арабські країни знову почали уважати москалів за приятелів. Московські достави змусили през. Ніксона видати наказ про забезпечення Ізраїля зброєю, а це пerekresлює зусилля американської дипломатії, яка старалася переконати арабів, що ЗСА не є їх ворогом. Очевидно, що така гра московських провідників становить певне ризико. Якщо вони в своїх калькуляціях перетягнуть струни, можуть знищити ідею „відпружнення" відносин із ЗСА.

„Дейлі Ньюз" пише, що розмови поміж Генрі Кіссінджером і Брежнєвим допровадили до пляну завішення зброї на Близькому Сході. При такій згоді суперпотуг — ЗСА і ССРР — Рада Безпеки ОН прийняла внесок при мінімальній дискусії. Прийняли його також воюючі сторони. ЗСА і Москва вибрали властивий час для своєї інтервенції. Обидві сторони стоять в обличчі затяжного іmpасу, що провадить до їх вичер-

пання. Ізраїль доказав, що він здібний до самооборони, а Єгипет і Сирія зазнали поразки, але не понижения. Виглядає так, що ані Ізраїль, ані араби не мають достатньої сили, щоб накинути свою волю противній стороні. Можливості для заложення підстав до порозуміння відкриті".

Ми навели тут голоси преси про причини вибуху останньої війни на Близькому Сході. Всі ці причини є вже, так би мовити, похідні, „технічні". Головна причина — дії Москви, скеровані на опанування нафтових просторів на Близькому Сході. Всі зусилля московського агресора скеровані на те, щоб дипломатичними інтригами приспати чуйність західніх політичків і просуватися в напрямі своєї мети — запровадження комуністичної диктатури в цілому світі.

Москва тепер дуже обережно розігрує на кількох шахівницях такі проблеми, які поміж собою в'язнуться. В Женеві відбувається європейська конференція безпеки, яка має на меті закріпити за Москвою окуповані нею країни Східної і Середньої Європи. Брежнєв усміхається до ЗСА і де треба й не треба хвалиться „відпружненням" відносин із ЗСА, а тим часом купує за безцінь і на кредит пшеницю та машини. Заманює американських бізнесменів великими торговельними оборотами. Американські дипломати стараються „не дразнити" Москви, а Москва... збройтесь, розробляє нового типу зброю і веде вперту агресію на Близькому Сході, де лежать головні поклади нафти, без якої неможливий розвиток транспорту і промислу в Західній Європі. Тут схрещуються важливі морські шляхи, що ведуть в різні кінці світу — Дарданелли, Суецький канал і Гібралтарська протока. Тут іде шлях до Індії. На Середземному морі знаходяться важливі порти і доступ до таких країн, як Єспанія, Італія, Франція. Отже Москва за всяку піну хоче бути „присутньою" в тому важливому районі світу.

Для опанування арабських країн Москва має доктрину Брежнєва — допомоги країнам, які „хочуть" запровадити у себе комуністичний режим. В 1967 р. москалі пробували бути допомагати арабам у боротьбі проти Ізраїля, зазнали поразки і мусіли звідтам утікати. Але араби не мають іншого виходу.

У 1973 р. Москва прийшла до переконання, що настав найкращий момент діяти, беручи під увагу „співіснування” зі ЗСА, внутрішні політичні кризи в ЗСА, а також необхідність за-безпечити собі запілля на випадок конфлікту з Китаєм. Москва дала арабам сигнал, що настав слушний час, і Сирія та Єгипет напали на Ізраїль. Та, не зважаючи на великі приготування арабів і дуже сильну підтримку їх новою советською зброєю і припасами, араби війну програли.

Араби і Брежнєв не хотіли остаточного розгрому і погодились на перемир’я. Чи вдастся тепер їм договоритися з Ізраїлем? Хіба поможе їм в тім спеціаліст від мирових переговорів, лавреат Нобля за миротворчу діяльність — Генрі Кіссіндже.

Крім арабів у тій війні завдано удару по престижеві іх союзниці і опікунки — Москви, яка не потрапила їх оборонити вже в двох війнах. Не потрапила, бо не хотіла. Москві зовсім не потрібні арабські націоналісти та ізраїльські сіоністи. Їм потрібні советська арабська і ізраїльська республіки, керовані ставленнями Москви.

Ізраїльський прем’єр Голда Меїр з огорченням говорила про натиск, що його робили й роблять ЗСА в справі перемир’я з арабами тоді, коли Єгиптові грозила катастрофа внаслідок оточення ізраїльськими військами 3-ої єгипетської армії. Це дало можливість єгипетському през. Садатові кричати про перемогу над Ізраїлем.

Тим часом арабські держави вирішили „поставити на коліна” Захід і ЗСА, проголосивши часткове ембарго на експорт нафти (вони мають 53% світових покладів нафти). Це вже позначається на економіці загрожених арабами країн і може привести до гострої світової кризи.

*

Крім переживань, пов’язаних з малою, але кривавою війною на Близькому Сході, громадянство ЗСА переживало й переживає глибокий неспокій в зв’язку з справою Вотергейту і завзятою політичною боротьбою демократів проти республіканської адміністрації. Демократична партія вирішила виконати свій давніший плян — усунути віце-президента Егню, а по-

тім през. Ніксона і призначити на їх місце демократичних кандидатів. Першу частину цього пляну вдалося демократам здійснити. В середу 10 жовтня Спіро Егню зрезигнував з посту віце-президента ЗСА. Його резигнація була частиною компромісу з Департаментом Справедливості, завдяки якому він уникнув довгого судового процесу. Суддя Гофман засудив його за неподання в податковій звіті 29,000 дол. на кару 10,000 дол. і три роки пробації. На місце Егню през. Ніксон призначив Джералда Форда, провідника Республіканської партії в Конгресі. Тим часом, в тракті розвитку подій, зв’язаних із справою Вотергейту, прийшли дальші, дуже поважні ускладнення.

Звільнення през. Ніксоном прокурора А. Кока і зв’язане з тим уступлення генерального прокурора Е. Річардсона викликало конфлікт поміж виконавчою і судовою владою. На тлі цього конфлікту підсилилося змагання, щоб поставить през. Ніксона в стан обвинувачення „емпічменту”. Конгрес, в разі ухвалення такого внеску більшістю двох третіх голосів пересилає його до Сенату. Коли Сенат постановою також більшості двох третіх голосів визнає Президента винним у закидуваних йому просупках чи протиконституційних діях, він буде автоматично звільнений зі свого становища.

На недавній конференції Американської Федерації Праці її провідник Джордж Міні поставив внесок, щоб през. Ніксон зрезигнував, а в разі його відмови, вимагав поставить його в стан обвинувачення. Внесок прийнято одноголосно 700 делегатами.

Так само професори 17-ти американських університетів домагаються судової акції проти Президента. Однак, представники Білого Дому переконані, що він вийде переможно з тої нової кризи.

Війна на Близькому Сході і внутрішні кризи відтягнули увагу громадянства від виступу делегата червоного Китаю в ОН, Чіяо Куан-гуя, який заявив, що головною проблемою є боротьба між двома суперпотугами — ЗСА і Москвою за панування над світом. Його критика ЗСА була більш загальна, але про Москву Чіяо говорив дуже гостро. Зараз по підписанні договору про обмеження стратегічних зброянь, — сказав він, — Москва провела багато нових ато-

мових вибухів під землею і почала продукувати ракети з багатьма головками. Москва, казав Чіяо, практикує в міжнароднім житті не інтернаціоналізм, а великороджавний шовінізм, національний egoїзм і територіальну експансію. Окрім говорив Чіяо про конференцію європейської безпеки, остерігаючи, що Москва стремить до розподілу Європи, щоб їй легше було опанувати той континент. Китайський делегат критикував ОН, в яких, мовляв, багато говориться, але нічого не робиться, і домагався від Москви звороту Японії чотирьох островів, окупованих нею під час останньої війни.

Обсеруючи світові події, не можемо позбутися смутних вражень. ЗСА — наймогутніша в світі держава, яка диспонує величезними економічними засобами і найсильнішим промислом, громадяни якої користають з найбільших

свобід і добробуту, опинилися в глибокій внутрішній кризі.

Американська Держава, населення якої складається з громадян різних національностей, не має глибоких історичних традицій і не об'єднана спільною ідеєю творення вищих духових цінностей. Матеріальний добробут і egoїзм не сприяють духовому розвиткові людей і народів. ЗСА здобувають міжпланетарні простори, але, крім фахівців, мало-хто тим цікавиться. ЗСА виграють війни, але програють мир і віддають в колоніальну неволю своїх союзників. Їх демократія виявляє політичну відсталість. На політику впливають демонстрації патлатих і обдертих гіппі, що легко піддаються комуністичній агітації. Президентові Ніксонові напевно пригадуються слова Наполеона, що „від великого до смішного тільки один крок”.

Другий Світовий З'їзд УВФронту

Напередодні ІІ-го СКВУ, 30 і 31 жовтня відбувся в Торонто Другий Світовий З'їзд Українського Визвольного Фронту, який проходив під гаслом „Всі наші сили на допомогу Україні!”

У З'їзді взяли участь 52 делегати з різних країн і 50 членів централь. Головою З'їзду був обраний інж. В. Безхлібник. Членами Президії були: проф. І. Вовчук (ЗСА), проф. В. Василенко (Англія), інж. В. Косюк (Аргентина), мгр У. Целевич (ЗСА), п-і М. Солонинка (Канада), інж. С. Григорців і Ж. Коломиєць (Австралія), ред. С. Мудрик (Німеччина), ред. В. Косик (Франція), інж. М. Гец (Бразилія), мгр А. Гайдамаха (Бельгія), д-р О. Кушпета (Голландія), Л. Футала і М. Ковальчин (ЗСА). На почесних членів Президії були запрошенні: Я. Стецько — голова Проводу ОУН, Г. Драбат — ред. „Визвольного Шляху”, п-і С. Стецько — голова Української Делегації АБН, д-р Р. Малащук — голова Головної Управи ЛВУ.

З'їзд відкрив промовою д-р Р. Малащук, як господар З'їзду.

Черговою точкою було Слово-Звернення Я. Стецька п. и. „За скріплення визвольної акції”.

На тему „Положення в Україні і Український Визвольний Фронт” говорили — ред. Г. Драбат і проф. І. Вовчук. Доповіді на тему „Ситуація й наша дія в західному світі” — д-р С. Галамай і п-і мгр С. Стецько. Цикл доповідей на тему „Наша діяльність і завдання серед української спільноти на відтінках: загальногромадському, культурному, жіночому, молодечому” був виголошений 31 жовтня. З доповідями виступали: д-р Б. Стебельський, мгр В. Кліш, п-і мгр У.

Целевич, мгр А. Лозинський, голова Крайової Управи ТУСМ у ЗСА.

Інформації про діяльність ОУВФ у країнах вільного світу склали представники з 10 країн.

Порушенні в доповідях і звідомленнях справи були широко передискутовані, а висновки дали підставу для праці Резолюційної Комісії.

По обговоренні і прийнятті правильника СУВФ, обрано першу його Президію, з осідком у Канаді, в складі трьох осіб: д-р Р. Малащук — голова, інж. В. Безхлібник і мгр О. Романишин — члени.

Другий З'їзд СУВФ схвалив привітання: українському народові, зокрема ув'язненим і переслідуванім борцям за Українську Суверенну Соборну Державу, ієрахії УАПЦ і УКЦ, Проводові ОУН і всім формациям УВФронту, ЦК АБН, українським підпільним Церквам, Митрополитам і Владикам Українських Щерків у вільному світі і, зокрема, Блаженнішому Верховному Архієпископові — з волі українського суспільства — Патріархові УКЦеркви Йосифові I і всьому членству ОУВФ.

З'їзд закінчено словом д-ра Р. Малащука і відсніванням „Ще не вмерла Україна”.

**МОДОБАСТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ,
ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ БЛИЗЬКИМ
АБО БОДАЙ ПОРАДЬТЕ ІМ,
ЩОБ ВИСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ!**

Х СВІТОВИЙ КОНГРЕС СУМ'Ю

Спілка Української Молоді, що діє у вісімох країнах, відбула 26-28 жовтня в Торонто (Канада) X Світовий Конгрес. В ньому брали участь 71 делегат, що мали 82 мандати, понад сотня представників Церков, суспільно-громадських та політичних організацій. Нарядами проводила Президія на чолі з мгр. Теодозіем Буйняком.

У програму Конгресу входили: звіти уступаючих органів Центральної Управи, доповіді, дискусії, ухвалі відповідних постанов, і вибір нового керівництва.

Звіти про діяльність уступаючої Управи виголосили: голова мігр Омелян Коваль, Ярослав Деременда, мігр Андрій Гайдамаха, мігр Йосиф Рожка, Микола Франкезич, Мирослава Підгірна, д-р Богдан Стебельський.

На протязі останньої каденції (1969-1973) діяли 8 Крайових Управ та 112 Осередків і Відділів СУМ, що об'єднували 12.350 членів, в тому у числі 7.203 юнацтва, 2.565 дружинників і 2.572 сеньйорів. Центральна Управа систематично видавала журнали „Авангард” і „Крила”, книжки, виховні матеріали. Особливим успіхом увінчалися внутрішні українські та зовнішні акції ширення інформації про Україну, протести проти переслідування нескорених та потоптання елементарних людських прав в Україні. окрему форму мала „олімпійська акція” в Мюнхені.

Конгрес звернувся до української молоді на Рідних Землях і у вільному світі з закликом поширювати боротьбу за релігійно-національні і культурні права українського народу.

Конгрес вислав привіти ієрархам Церкві, Приводо-
ві ОУН, Конгресові СКВУ. Конгрес закликав Українські
Церкви завершити свою структуру Патріархатами.

До Центральної Управи обрані: голова — мгр Омелян Коваль (Бельгія), 1-й заступник — мгр Андрій Гайдамаха (Німеччина), 2-й заступник — Ярослав Деременда (Велика Британія), 3-й заступник — мгр Євген Гановський (ЗСА), 4-й заступник — мгр Теодозій Буйняк (Канада), голова Вихованої Ради — д-р Богдан Стебельський (Канада), референт Відавництва Інформацій — ред. Володимир Леник (Німеччина), генеральний секретар — мгр Йосиф Рожка (Бельгія), фінансовий референт — Микола Франкевич (Німеччина), референт Юнацтва — Роман Мірчук (ЗСА), загальний референт Дружинників — Мирослава Підгірна (Канада), референт супільників — Роман Шупер (Німеччина), референт міжнародників — Борис Юрків (Велика Британія), референт супільників — Марія Яроцька-Юрків (Велика Британія).

Канцелярія Центральної Управи залишається в
Брюсселі.

Конгрес привітали представники федерального і провінційного урядів Канади, Проводу ОУН, Організації Визвольного Фронту, Комітету Українців Канади та Пласту. Зачитано численні письмові привіти.

У бенкеті взяли участь, крім учасників Конгресу, понад 700 сумівців і гостей.

У концерті виступали духової оркестра „Батурина”, хори „Діброза” і „Прометей” під диригентурою мігра Кардаша.

ЩЕ ПРО З'ЇЗД ФОНДУ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

20-21 жовтня відбувся в Детройті 6-ий Крайовий З'їзд ФКУ, в якому брало участь 35 осіб. На з'їзді не було офіційних представників місцевих комітетів з Нью Йорку, Філадельфії і Рочестеру. Нижче наводимо кілька уризків зі статті п. П. Рогатинського, вміщеної у „Свободі” з 8 листопада ц. р. під наведеним угорі заголовком:

Президія з'їзду, очолена інж. М. Корчинським, ма-
бути, не усвідомила собі як слід ситуації і вела його так,
якби з усіх сторін напосідалися якісь вороги. Звідом-
лення організаційного референта, п. Б. Тарнавського, —
пише п. П. Рогатинський, — практично не внесло нічо-
го нового. Організаційний референт... не зумів підня-
тися понад особисту амбіцію, щоб для добра справи
спробувати зревідувати свої погляди й шукати замі-
рення з громадською думкою.

Факт лишається фактом, — зазначає п. П. Рогатинський, — що три катедри стоять облогом, і це ніяк не приносить користі українській науці... Дискусія, що велася впродовж двох днів із перервами, виявила велику журбу учасників-жертводавців за розвиток почину ФКУ в позній гармонії з українським національним інтересом.

П. Богдан Федорак запропонував такий проект резолюції:

1) З'їзд зобов'язує ГЕ ФКУ поробити всі можливі заходи для усунення всіх непорозумінь між цією установою та українськими науковими й громадськими централями.

2) Післясясяння порозуміння ГЕ ФКУ видасть разом із цими централями спільний комунікат для повного поінформування української громади, яка щиро боліє ієнчущим тепер станом.

3) ГЕФКУ приведе запропонований статут до належної форми, взявши до уваги запропоновані зміни й поправи в справі Наукової Ради, Контрольної Комісії, права голосу членів і покликання мужів довір'я на більш громадській базі.

4) ГЕ ФКУ буде держати під своєю контролю всі надходження, тільки впливи із дорівняльного фонду буде відгроверджувати на Науковий Інститут УГУ.

5) ГЕ ФКУ приготує і скличе Загальні Збори членів для прийняття нового статуту і вибору нових керівних і контрольних органів найдалі до одного року.

На жаль, предсідник не прийняв цього внесення до уваги і не піддав його під голосування. Натомість прочитав свої підсумки та ствердження і, не проголосувавши їх формально, проголосив їх зобов'язочними резолюціями З'їзду...

Зачато складну операцію і, не до кінчикиши її, залишено відкриту рану, — закінчус свою статтю п. П. Рогатинський.

В. Даєвиденко

ДОНЦОВ НА НАДДНІПРЯНЩИНІ

(Про два міти)

З-поміж численних мітів, що поширилися на еміграції від кінця Другої світової війни, хочемо звернути увагу на два. Перший міт — д-ра Дмитра Донцова на Наддніпрянщині українська інтелігентна молодь у 20-их роках і пізніше не знала і не знає. І другий міт — ідея націоналізму, оформлена Донцовим націоналістична ідеологія не знаходили зрозуміння серед населення Наддніпрянщини.

Справді, Д. Донцов, що залишив глибочезний слід в умах і серцях молоді на західно-українських землях, що у значній мірі переродив її і, хоч сам не належав до ОУН, став ідеологом цієї найсильнішої революційної організації на тих землях, з якої в часах світової війни зродилася легендарна УПА.

Довголітня історія боротьби Дмитра Донцова з усякого роду опортуністичними, совето- і московофільськими елементами в Галичині добре відома. Він і його однодумці та послідовники з „Літературно-Наукового Вістника”, пізніше „Вістника” переможно витримували натиск численних противників, що намагалися заглушити їх зі сторінок своїх газет та журналів, і буквально перетворювали політичну атмосферу на західноукраїнських землях.

Особливо визначною була роль Д. Донцова в періоді між двома світовими війнами у завершенні й кристалізації націоналістичної доктрини, яка вивела літературу в Галичині в особі її кращих представників із загумінкового сантименталізму та провінційного філістерства й надала їй яскравих, перед тим незнаних, прикмет, а політичну думку повела прямим шляхом на боротьбу проти Москви, як найбільшого ворога України. Д-р Донцов був тим, що поклав тяжке віко і прибив його грубими цвяхами на труні московофільства.

Ми не думаємо розглядати тут твори і численні статті Д. Донцова, що, немов межові стовпи, провадили кращу частину української мо-

лоді в Галичині до глибокого усвідомлення, що лише в безкомпромісій боротьбі, керованій „луччими людьми”, спираючись на засади чинного націоналізму, зможе український народ здобути свою незалежну і самостійну державу. А з написаних д-ром Донцовым книжок і з ще не зібраних в окремих публікаціях статей можна було б скомплектувати цілу бібліотеку.

Про д-ра Донцова ширше довідалося українське громадянство після його виступу в 1913 р. на студентському з'їзді у Львові, де він виклав програму української самостійності. Цю програму-ідеологію деталізує і оформлює він у 1921 р. в своїй надзвичайної глибини книжці „Підстави нашої політики”, в якій перший з політиків-соціологів утотожнює большевизм з московським імперіалізмом та месіянізмом. А в своїй книжці „Націоналізм” підсумовує і розвиває свої основні концепції, що їх реалізація має вивести Україну зі стану поневолення. Ця книжка стала ніби евангелією українського націоналіста.

Вбачаючи в Донцові загрозу для „єдиної і неділімої” Росії, ще далеко до революції виступили проти Донцова Ленін, майбутній диктатор советської імперії, і Мілюков, лідер російської ліберальної партії конституційних демократів — кадетів.

У перших роках після жовтневого перевороту в „полеміці” з Донцовым його советські „опоненти” ще старалися протиставити його ідеям свої аргументи, спираючись на Маркса і Леніна. Переглядаючи советську пресу 20-30-их років, можна бачити, з якою ненавистю і як галасливо реагували на виступи Донцова режимові публіцисти і партійні верховоди в Україні. Цитати з його книжок і статей, друковані в советських газетах і журналах, студенти і письменники перечитували по кілька разів, дошукаючись в них того, що советські автори недоговорювали. А советські автори не могли зовсім замовчати Донцова, не могли „убити його мовчанкою”, бо ідея його вже ширілися на Над-

Доповідь, виголошена на панелі, що його зорганізував Відділ ТУСМ'я в Нью Йорку 23-го листопада.

дніпрянині із „закритих фондів” бібліотек, призначених лише для довірених осіб, через науковців і літераторів, що виїздили за кордон і мали можливість знайомитися з націоналістичною пресою. Авторові цих рядків самому щастливо не раз читати дещо з тієї літератури, яку студенти харківського комуністичного університету виносили з його бібліотеки в кишеньках, давали читати своїм знайомим, а ті передавали їх далі й далі, аж діставалися вони до рук „безпартійної сволочі”.

З припиненням українізації, а з тим і гострою зміною національної політики на Україні „полеміка” з Донцом прибрала зовсім інших форм: це була вже просто вульгарна лайка соєтських „опонентів”, типу тієї лайки, з якою накидаються вони тепер на лідерів української еміграції в кагебівських „Вістях з України”.

У донцовському „Віснику” з 1926 року читаємо таку цитату з харківського „Більшовика України”, органу ЦК КП(б)У, звернену проти „Націоналізму” Донцова: „Своїми міфами дас Донцов українському суспільству смертельну отрую... але його поклик до культивування волі не позбавлений значення і для нас... його заклик до волі не повинен проминути безслідно й мимо нас...”

На це Донцов іронічно завважує: „Цікаве ствердження! Воно свідчить, що на Великій Україні зачинає блимати свідомість недуги, спільноти всім нашим займанщикам — способи лікування. Можливо, що ці способи є й справді отруя. Але чи не уважав Ранке (в розвідці про Макіявеллі), що отруя — в розпусливих обставинах — може бути єдиною курацією для народу?”

Той же „Більшовик України” пише: „Драгоманов казав про українців як про „націоне рефес”. Те, що у Драгоманова було гордістю, у Донцова стає насмішкою”. — Донцов на це відповідає: „Український більшовик розплачає. А розплачати є дійсно над чим, бо нема чисто „плебейських” народів, без патріціїв: ті, які не мають власних, мають їх чужих”.

Розповівши анекдот про дипломата, в якого не піднялася рука з ножем проти акули (адже рибу не можна різати ножем!), Донцов пише в червні 1928 р.:

„Скільки разів підносили ми ніж на потвору, але зараз же солодкими фразами вона роззброювала нас. Як, ви воюєте шовінізмом? Ви підносите руку на братній народ, на демократію? І наші руки опускались. Це не дає й досі на Великій Україні викристалізуватись ясній доктрині націоналізму”.

Чи ці, написані 35 років тому слова не звучать актуально в добі „співіснування”, „зустрічей” і „контактів”?

„Донцов облудно закидає большевикам державний націоналізм, — пише Юрінець, перекинчик з Галичини, советський „філософ”, пізніше знищений у сталінських „чистках”. — Хіба ж він не пам'ятав, що — як говорив Ленін — справа державних кордонів є для побідного пролетаріату справою третьорядною” . . . — „Донцов закликає романтиків, — пише поет В. Поліщук, знищений НКВД в 1942 р., — до нового змісту національної революції. Якої? Бож національне питання у нас, як відомо, завершилось розв'язанням поруч з соціальним: доказом є СРСР”.

Писав це Поліщук майже сорок років тому, але чи не в усіх промовах советських вождів, виголошених у 60-70-их роках, не говорять вони про національне питання в СССР як про найбільш дошкульну для режиму проблему?

Ніби передбачаючи постання УПА, боротьбу українського підпілля і духовий резистанс на Україні, що почався в 60-их роках, Донцов у 1928 р. в статті „Проблема поколінь” пише: „Спотворений на Великій Україні, несвідомий самого себе націоналізм, мов вогонь, згашений в однім місці — вибухав у другім. Центральна Рада втекла, але вернулася знов. Її розігнано, але натомість прийшла українська гетьманщина. Коли вона зачала тяжити до Росії, прийшла Директорія. Большевицький „ухил” останньої викликав появу своєрідного українського бонапартизму („головноотаманства”); впав він — з'явилися боротьбісти й укапісти, зінтились вони — повстали „хвильовізм” в області культурній, „шумськізм” — там і тут — в області політичній, „волобуєвщина” — в області економічній. Москва скаржиться: всі „неблагополучні” по націоналізму. Ба навіть ціла КП(б)У мусить боронитися проти закиду в шовінізмі”.

„Давніше українські націоналісти та інші, — пише Д. Донцов, — щоб дістатися до мас — вбирали маску соціалізму, тепер соціалісти, щоб дістатися до мас — вбирають маску націоналізму... Националізм тепер в моді і по цей, і по той бік Збруча. Різні групи хочуть його „осідлати”. Та націоналістична молодь не повинна дати себе звабити улесливими голосами. Националізм приготовляє нову епоху, а нову епоху творять ті, що борються з своїм часом”.

Ясновидець Донцов писав це, передбачаючи, що нова епоха в цілому світі, а передусім у новопосталих країнах, ітиме під прапором націоналізму.

У січні 1929 р., нав'язуючи до літературної дискусії, розпочатої Хвильовим, зокрема до його статті „Росія чи Європа?”, Донцов писав:

„Наша література хвора. Нас довго годували своїм зіллям часом велики, але все ж провінціальні знахори з Москви і Ленінграду і — викривили нашу психіку... Ми не визволимося політично, поки не визволимося духовно. Поки не відчепимо від себе слизьких лап того спруті, що зветься культурою Сходу, поки не відродимося духовно на ґрунті культури великих народів Оксиденту”.

У 1929 р. з приводу статті Донцова „Невольники доктрини” в київському журналі „Життя і Революція” видрукувано лист до редакції, підписаний Б. Антоненком-Давидовичем, М. Івченком, Г. Косяченком, С. Плужником і Д. Фальківським. Вони між іншим пишуть: „Нам смішно здається думка Дмитра Донцова, ніби „большевизм” не є властивий українській психіці... Донцов хоче ототожнити колишню Росію з СРСР, до складу якої нарівні з РСФРР входить і УРСР... Для літератури цієї України ми працюємо”.

Донцов називає це „роздвоєнням української психіки”. А з авторів цього листа, після довгих років ув’язнення, не був знищений лише Антоненко-Давидович, якого недавно виключили з Спілки Письменників як „дисидента” і позбавили всіх засобів для існування.

У київській „Пролетарській Правді” з 16 грудня 1929 р. виступив літературний критик Щупак із заявою: „Донцов фальсифікує сучасну українську літературу, щоб довести деградацію большевицької ідеї”. Щупак твердить, що „Дон-

цов добре знає, що робиться тут, на Україні”, і погрожує: „Хай же Донцов і іже з ним добре затямлять собі відповідь українських радянських письменників. Хай їхня невдача буде для них грізним символом усіх їх майбутніх невдач”.

Д-р Донцов на це відповідає: „Ну, що ж, таких некрологів читав я вже більше Щупака, Хвили, Затонського”... До речі, у 30-их роках Щупак, Хвиля і Затонський також згинули від куль енкаведистів.

Про процес СВУ, що відбувся 1930 р. в Харкові, Д. Донцов писав:

„... Деякі одиниці з харківського процесу скомпромітували себе, але решті — мимо всього — треба бути вдячними за відважні слова на процесі, до яких прислухувалась ціла нація, за те, що, не зважаючи на страхіття теперішнього російського режиму, вони не впали в розпач і не зневірилися в можливості врятування нації, за те, що коли не в житті, то в своїй душі, серед окружуючого хамства і спідлення, леліяли вони образ незалежної України”.

У розпалі сталінських чисток московський намісник на Україні Косіор писав в органі КП(б)У: „Недаремно Ленін в цілім ряді статей ще зперед революційних часів з особливою рішучістю... виступив проти меншовиків, бундівців, проти... Донцова, Юркевича і інших”.

У дуже гарячій дискусії, що розпалилася в 50 — 60-их роках на еміграції довкола Хвильового, Донцов голосу не забирав. Про Хвильового він мав окрему думку, знаючи, як багато зачерпнув цей письменник з його ідей. Після самогубства Хвильового в 1933 р. Донцов пише про нього велику статтю в липневому числі „Вістника”.

„Вальдшнепи”,*) — твердить в цій статті Донцов, — це був уже максимум того, що він міг сказати. Це була остання точка над „i”; був удар молотка, що трафляє цвях просто в голівку. Цим рішуче пірвав він не лише з партією, не лише з Москвою, але й з Малоросією, з „просвітніциною”. Як багато його попередників, спершу він думав упхати свою країну, „рідні” елементи в рамки чужої синтези, дати

*) Остання повість М. Хвильового, другу частину якої знищила совєтська цензура. — В. Д.

їм чужу корону. Під крилами тої синтези розцвітатимуть і свої цінності — свої „вишневі садки”, в яких вродився Шевченко, „як геніальний Леонгович в бур’янах мого степового краю” („Слово”), свої Марії, свої, що бродять в борах, „середньовічні лицарі”, з яких потім повстане надзвичайний „азіяtskyй ренесанс”. Але дійсність зглузувала з його химер. Показала, що є — одна дилема: або створити свою синтезу зі своїх елементів, або — коли приймеш муку — вона стопче твої садки, зашле Шевченка, розстріляє Марію і Леоновича, „лицарям” припечатає тавро бандитизму, з народу зробить плем’я фелахів, мешканців улусу великого хана, осіалих, лінівих, покірних гоголівських Пацюків. Отоді власне зробив він своє відкриття — що перед заливом номадської Півночі врятує його „голубу Савою” *) лише тоді, коли вона віднайде в жилах запозичену з Європи „страшну” силу місцої індивідуальності, яка здвигне незламну гать отій „силі” — великий, величезний, фатальний... В противність до своїх земляків він висував постулати творчої меншості, якости характеру, постулати своєї власної національної ідеї... щоб не бігти за возом переможця-тріумфатора”.

З Хвильового-Савла, як знаємо, не вийшов Хвильовий-Павло — він заплутався в хаосі власних, неоформлених ідей, ідей, запозичених у Донцова, двічі каявся в пресі і знов вертався до бунту проти „всеросійського міщанства” — комуністичної партії, „собирательки земель русских”. І в своїй передсмертній записці Хвильовий стверджив, що умирає він саме тому, що — комуніст. Куля, яку Хвильовий пустив собі в лоб, влучила рівночасно в лоб українського націонал-комунізму.

Донцов провів глибоку психоаналізу Хвильового і поставив його на належне місце разом із іншими націонал-комуністами, а наші „хвильові” роблять з нього бога (Багряний) і ставлять нарівні з Петлюрою, щиро чи нещиро.

*

Міт число два, що зродився вже на еміграції — це виплід фантазії переважно колишніх неофітів, націоналістів-наддніпрянців, які твер-

дять, що ідея націоналізму, зокрема ідея Донцова, населення Наддніпрянщини не сприйняло. У цей міт повірило й багато галичан, навіть націоналістів, що відійшли від Донцова. Насправді ж переважна більшість національно свідомих і активних наддніпрянців у зустрічі з членами Похідних Груп ОУН, що їх 75% знищило Гестапо, до якого просочилася советська агентура — жадібно вбирали в себе з привезеної їм літератури ідеї Донцова, багато з них включилося в протиболішевицьке і противімецьке підпілля, не один згинув на шибениці. І фактично все революційне підпілля на Наддніпрянщині, що в умовах німецької окупації взяло активну участь в національному житті, використовуючи ті мізерні можливості, що їх можна було використати в умовах тієї окупації, було націоналістичне. Ніякого соціалістичного чи іншого підпілля не було.

Треба ще згадати, що на Наддніпрянщині вся преса була під гострою контролю німців. Всі інформаційні матеріали передавалися з Берліну до редакцій місцевими зондерфюрерами і слова „український націоналізм” були своєрідним „табу”, за порушення якого редакторів арештовували. Отже, з цієї преси годі уявити, що думали і чого прагнули тоді українські інтелігенти на Наддніпрянщині.

Але так, як у Галичині в 30-их роках, почали відсюватися від „Вістника” та його редактора опортуністичні елементи, люди, що шукали порозуміння з Польщею, новонавернені націоналісти з Наддніпрянщини, опинившись після війни з спаленими надіями і мріями у „демократичному світі”, в значному числі почали заперечувати ідеї Донцова, відходити від активної політики або творити власні „демократичні партії”, гостро поборюючи Донцова в своїй пресі, часто не гребуючи при цьому епітетами й аргументами, що ними оперують проти Донцова ліві елементи і советська преса. Творця українського чинного націоналізму ці колишні націоналісти, гнані чужими вітрами, називають „фашистом”, хоч створена ним ідеологія ґрунтівно відрізняється і від італійського фашизму, і від німецького нацизму. До речі, і Хвильового советська преса називає „фашистом”, і так само називає всіх, „хто не з нами”.

*) Ідеалізуючи минувшину Еспанії, так називав М. Хвильовий Україну — В. Д.

Як відомо, відхід багатьох своїх однодумців і наддніпрянців від націоналізму болісно перевживав Донцов. Хоч останнім часом, коли слово „націоналізм” перестало бути на Заході прокрибованим, одіозним словом, знов пришиплює собі дехто наличку націоналіста, але Донцова не перестає поборювати і після його смерти. Таких людей називав великий Донцов „веґетаріанськими націоналістами”.

Очевидно, ідея Донцова не для всіх, і він здавав собі з цього справу, ставлячи цілий ряд гострих передумов для тих осіб, які хотіли прийняти його ідеологію.

А для тих, хто й нині називає Донцова фашистом, ось коротенька цитата з написаної в 30-их рр. статті ката української інтелігенції, свого часу також „зліквідованого” Сталіним, Андрія Хвилі:

„Питання стоїть: або ми, комуністична партія (тобто Москва — Д. Д.) поведемо за собою ввесь процес витворення українського господарства, української культури на основі спілки з іншими народами (тобто на поводі Москви — Д. Д.), або ми не встигнемо, нас перехопить, заліс націоналістичний потік, і бажан-

ня, настирливе домагання українських фашистів з табору Донцова дійде до свого логічного, закономірного кінця. Тільки так може і повинна стояти перед нами справа”.

З цієї цитати видно, кого найбільше боялись більшевики, бо голос Хвилі де був голос комуністичної партії.

Величезним, гіллястим дубом при шляху, яким іде український народ до своєї волі, стоїть постати Дмитра Донцова — непримирено-го ворога лжепророків „прогресу”, калькуляторів і угодівців. Перед його очима з днів його юности і до смерті стояв той самий образ, що освітлював життя Шевченка: „Образ України майбутнього, коли понесе Дніпро в море кров ворожу, коли прийде й до конфлікту „двох Іванів”, синів одної матері, одної батьківщини, з яких один буде „катів катувати”, а другий активно чи пасивно — „катам помагати”. Щоб повернути догори ногами „лад” насильства, мусять з’єднатися люди цілковито чужі модерному „духові часу”, встановленому на многих землях чорним духом Москви та її попихачів, люди, здібні перевести на Україні духову і політичну революцію”.

ДРУГИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

В дніях 1-4 листопада в Торонті, в Канаді, у готелі Шератона відбувся Другий Світовий Конгрес Вільних Українців. З цієї нагоди в Торонті офіційно проголошено було „Український Тиждень”. Головним предметом нарад була оборона людських прав у поневоленій Україні та розвиток українських поселень у вільному світі. В Конгресі взяло участь понад тисячу делегатів і гостей з двадцяти країн світу. Вітали Конгрес представники канадського федерального, провінційного та міського урядів.

Нову Президію СКВУ вибрано в такому складі: президент — о. мітрат д-р Василь Кущін (Канада), заступники президента — Микола Плав'юк (Канада), Василь Кирилюк (Канада), Йосип Лисогір (ЗСА), Антін Мельник (Зах. Німеччина), Микола Цюрак (Австралія), Василь Косюк (Аргентина), Микола Гец (Бразилія) та Стефанія Савчук (СФУЖО). Генеральний секретар — Юрій Шимко (Канада), скарбник — д-р Франко Мартинюк (Канада).

До Секретаріату ввійшли представники Церков, по-одиноких країн і світових централь.

Другий Світовий Конгрес Вільних Українців видав звернення до українського народу і до українців поза Україною.

СТРАЙК РОБІТНИКІВ У КІЄВІ

Згідно з вістками із України, в травні ц. р., відбувся на машинно-будівельному заводі у Києві, при Брест-Литовському шосе страйк робітників, що вимагали підвищення платні. Кільканадцять тисяч робітників проголосили о год. 11 ранку страйк і домагалися нереговорів з дирекцією заводу. Відразу заалармовано Центральний Комітет компартії України і за годину на заводі з'явився член Політбюро ЦК КПУ. Після розмов з представниками робітників він обіцяв виконати їхні домагання.

О год. 3-ї по полуничні звільнено з праці більшість дирекції заводу, а за годину робітникам підвищено платню.

Страйк мав зорганізований характер, і цим населення пояснило його успіх, мовляв, режим побоявся, щоб він не перетворився на новий Новочеркаськ, чи пак український Шецин. Як відомо, в польському портовому місті Шецині вибуухли в грудні 1970 р. робітничі заворушення, які також закінчилися перемогою страйкарів.

Михайло Кушнір

ВІДСТАЛІСТЬ І ЗАБРІХАНІСТЬ

Генсек КПСС Л. Брежнєв знову викликав купівлею збіжжя у капіталістичних державах і укладенням з ними економічних договорів повернення фокусу критики на технічно-економічну відсталість СССР.

У світлі цієї критики особливо увиразився факт, що кремлівські володарі не можуть цей стан змінити, а водночас не можуть ані самі сказати всю правду, ані дозволити сказати її іншим, отже мусять скріплювати поліційну систему, нищити опозицію, ліквідувати всякі сліди свободи. Ще раз приходиться ствердити, що відсталість і забріханість невідлучні від устрою, що панує нині в СССР.

Є багато причин, чому кремлівські володарі не можуть, а не тільки не вміють, змінити стан економіки, але одна річ особливо помітна: межі максимальної комплікації. Отже, машина центрально керованої промислової бюрократії, що існує в советському устрої, завелика, щоб справно функціонувати. Не тільки тому, що один центр керує всією економікою імперії та її сателітів, але також тому, що господарський апарат творить цілість з політичним апаратом, з апаратом контролі културного життя, науки і т. д. Найбільші організації західного світу в сотки разів менші. А керівництво в Москві мусить контролювати життя якихсь 300 мільйонів мешканців СССР і сателітів — під майже кожним оглядом — від виробництва чоботів до поборювання „Самвидаву”.

Основну зміну суспільно-економічного устрою могли б перевести тільки кремлівські верховоди, ті, що рішають про політику СССР. Вони також могли б дати підданим певну свободу. Але вони цього не роблять і не зроблять.

Послаблення господарського централізму, надання народам якоїсь економічної свободи, створило б, як у Празі, натиск суспільства на поширення сфери свободи. Надання широкої політичної свободи в багатонаціональній советській імперії могло б бути рівнозначне з загибеллю імперії. Мало правдоподібним є, щоб вільні українці чи литовці погодились на федерацію з Росією. Один є тільки шлях від на-

ціонального утиску до федерації: через довгі роки повної національної суверенності, очевидно, оскільки федерація має бути союзом вільних людей. Подруге, — зміна центрально керованого господарства на новочасне господарство, здібне конкурувати з Заходом — незвичайно важка. Ефективної економічної системи не можна запрограмувати в усіх деталях згори. Шлях до неї вів би через ряд проб і помилок. А всі невдачі, особливо в умовах більшої свободи, загрожували б володарям утратою становища, як не голови. Потретє — існує традиція розуміння советського суспільства, як суспільства, позбавленого антагоністичних суперечностей. Допущення критики, виявлення суперечностей і відступ від економічної доктрини були б, отже, несприйнятливими для влади, тим більше, що загрожували б передачею всього міжнародного комуністичного руху в руки Мао.

Але все це не найважливіше. Що насправді істотне — це факт, що керівництво СССР боїться само себе. Це замкнута група людей, що не підлягає будь-якій контролі суспільства й офіційно голосить ортодоксальну, незмінну доктрину, яка виключає думку про зміни. Мабуть, ні один член правлячої групи не є комуністом в ортодоксальному значенні цього слова, але кожний із них вдає такого комуніста, бо той, хто перший скаже правду, опиниться поза групою. Ці самі правила гри, які наказують брехати, наказують зберігати стороожкість і усувати ревізіоністів. Те, що існує на вершку влади в Москві — це вид тотальної забріханості та тотальної взаємної контролі, які в такій мірі ще не мали місця в історії. Чому так діється, чому така група постала — це справа історичного вияснення, аналізи сторіч, сповнених великого страху.

У великому спрощенні можна було б ситуацію представити так: населення тримається під найгострішою контролею. Ті, що тримають населення, тримають себе також взаємно, хоча б навіть думали так само, як ті, що є вже тільки предметом, а не підметом тієї чинності,

Характерно то, что в сюжетах, напечатанных в «Одесской газете», не было ни одного, даже самой скромной, политической темы.

"*Yerapichekha* *ratomachika* *cutiphora* *y* *bitiphony* *cri-*
-*ti*, *periphegrotoma* *pianina* *cretinula*/*loro*-*tolitina*
moockeao *hormotinkin*, *sawmce* *heratimine* *cretanum* *to* *hymenaei*
hophoridina, *zanthoc* *hormotinkin* "mimpoko" *chibichayahanin*
" *Ujhoto*, *Yalon*, *akro* *ocellatus* *arcennylarachne* *6* *zaxiwhin* *cri-*
-*tom* *laphytrarachne* *6* *cyathoch* *kopjahn* *poctickeki* *gar-*
-*ton* *tenentia* *liphon* *toppan* *rapoarts* *3* *zactjan* *herptyllyayshin*
torohantiporo *cerby* *y* *risasigvhi* *maranah* *noherborogehinx* *hero-*
hagpohir *i* *y* *pash* *popan* *mekobekoro* *repaoy* *i* *marufi-*
eropl .."

"jin" extreme ha body map
hix emtpyballinx opahatitlin no "heix montininx map-
y sepehenni heptaren ohno i ykpahepkinx montin-
jin" extreme ha body map

YKPÄICHCRIN CEJRHIN I POFTHIN?
IN SPÓRYMOTB THE

Отике, неподготвена смешна Cox-ови Ербопони не е типично същество, което има подготвено и неподготвено външно обличане. Типично същество е човекът, който има подготвено и неподготвено външно обличане.

Ця розмірність симетрії відповідає структурі молекул, які мають симетричну будову. Це відноситься до монотипічних молекул, які складаються з одного виду атомів, та димерів, які складаються з двох видів атомів. Важливим є те, що монотипічні молекули мають симетричну будову, тоді як димери мають асиметричну будову. Це означає, що монотипічні молекули мають симетричну будову, тоді як димери мають асиметричну будову.

Цієї осені відбулося зустріч між представниками української та російської сторін. Вони обговорювали питання створення спільного державного утворення. Учасники зустрічі висловили погляди на те, що вони вважають за необхідне для реалізації цієї ідеї. Особливу увагу було приділено питанню територіального поділу України та Росії. Було вирішено, що Україна буде складатися з п'яти окремих держав: Північноукраїнської, Центральноукраїнської, Південноукраїнської, Західноукраїнської та Кримської. Територія України буде поділена між цими державами в пропорції 1:1:1:1:1. Однак, після поглибленого аналізу, було вирішено, що Україна повинна складатися з семи окремих держав: Північноукраїнської, Центральноукраїнської, Південноукраїнської, Західноукраїнської, Кримської, Азовської та Кубанської. Також, було вирішено, що Крим має бути переданий до Азовської держави.

Ярослав Гриневиц

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ

(Історичний нарис)

Капітуляція Болгарії у вересні 1918 р., вмарш на її територію військ Антанти вістивали недалекий упадок Австро-Угорщини.

Австрійський уряд у Відні, що у відношенні до своїх народів стосував „дівіде ет імпера!”, як і польський у Варшаві не здавали собі справи із величезної духової зміни українського населення Східної Галичини. Доконувалась вона під могутнім впливом Тараса Шевченка, Івана Франка й політичних провідників так світських, як і церковних. Безпосереднє сусідство Сх. Галичини з Українською Державою за Збручем мало сильніший вплив на духову зміну українців Сх. Галичини, як 14 точок Вільсона про самовизначення народів з виразним ставленням на створення незалежної Польщі і замовчування долі українського народу. Ідея рисорджименту, злукі Східної Галичини з Материком була теж сильніша від усяких хитких рішень конаючої вже австрійської імперії і від постанов уряду польського новородка.

Коли завела боротьба легальними засобами, що її вела парламентарна й соймова репрезентація українців Сх. Галичини, до голосу прийшла — зброя.

В половині березня 1918 р. група старшин українців австрійської армії створила Українську Військову Організацію — УВО. Ця організація була таємною, за принадлежність до неї під час війни грозила кара смерті. Цими жертвеними патріотами, сповненими любов'ю до свого народу, одчайдушними лицарями були: поручник Іван Рудницький з 15-го полку піхоти, хор. Ватран і хор. Барапік з пресового відділу Військової Команди та четар Любомир Огоновський з військової поліції. Цей комітет доповнений був старшинами пор. Баб'яком з 15 п. п. та УСС-ами пор. д-ром Володимиром Старосольським, сот. д-ром Никифором Гірняком. А в першій половині жовтня його членами стали пор. Т. Мартинець з 41-го супровідного куреня, сотн. Черкаський з 50-го вартового куреня, поручник інтендантури Гарасимович, підхор. УСС Дмитро Паліїв і як представник студент-

ства Володимир Полянський. Однак, на жаль, не збереглися всіх їх імена.

Ця військова конспірація прийняла згодом назву Центрального Військового Комітету, що ввійшов у контакт з комісією Народного Комітету, завданням якого була організація української військової сили. До тієї комісії належали такі визначні громадянські діячі й політики, як Іван Кивелюк, д-р Вол. Охримович, д-р Степан Томашівський, д-р Степан Баран, д-р Василь Панайко, д-р Осип Назарук і інші.

Центральний Комітет сходився на наради раз на тиждень в різних приміщеннях. Австрійська команда стримала відпустки для вояків і висилала українців-вояків зі Львова на працю по польських фільварках.

В половині жовтня 1918 р. створено Окружні Військові Комітети у Перемишлі, Самборі, Стрию, Станиславові, Коломії, Чорткові, Тернополі, Золочеві, Раві Руській. Створено такий Комітет і в Чернівцях на Буковині. Їх завданням було організовувати військові частини й приготовляти українців до державнотворчої праці.

ЦВК диспонував місцевими військовими частинами, у яких українці становили більшість. Це були: 15-ий полк піхоти (Тернопільщина), 19-ий полк стрільців (Львів і сусідні повіти), супровідний курінь 41-го полку піхоти і 50-ий вартовий курінь. Крім цього були ще частини українців у військовій поліції, 30-му курені стрільців і в жандармерії. Полки 15-ий і 19-ий становили кадри, в яких переважали вояки, нездібні до фронтової служби. На день 25-го жовтня 1918 р. повинно було бути у Львові коло 2400 вояків, з того 800 в старшому віці, та 60 старшин. За обчисленням організаційного референта Комітету підх. Д. Палієва, до участі у зrivі могло брати участь 1400 вояків і 60 старшин.

У Львові під австрійською командою було, як згадано вище, два курені, німецький і мадярський. Польські бойові сили з імпортованими легіонерами і місцевими поляками у Львові не можна було легковажити. До того же не-

відомо було, як зареагує край, чи прибудуть на час з Буковини УСС'ї. Галицька делегація УНРади прийняла на своєму засіданні з 30-го жовтня 1918 р. ухвалу, що всі зарядження польської Ліквідаційної Комісії на території Української Держави протизаконні і їм треба ставити опір. Одночасно галицька делегація УНРади признала Український Легіон Січових Стрільців за основу і зав'язок національної збройної сили Української Держави і постановила, що всі українські полки, які досі були в австрійській армії, підлягають Наказному Органові УНРади. Делегація УНРади закликала австрійський Ліквідаційний Уряд і Начальну Команду австрійської армії передати всі українські полки у розпорядження УНРади.

Перенесені австрійським командуванням з Херсонщини, з Великої України, не до Львова, як цього хотів український політичний провід, а на Буковину, УСС'ї слідкували за розвитком подій. У всіх частинах Легіону УСС'їв ішла таємна організаційна і політична праця. Остаточно, вони розірвали всі зв'язки з Австро-Єю, визнали себе військом Української Народної Республіки і з свою власною Командою віддали себе в розпорядження Українського Центрального Військового Комітету у Львові.

30-го жовтня прибув до Львова з Легіону УСС'їв сотн. Дмитро Вітовський, який мав очолити збройний переворот. Це був загальнолюблений ідеологічний і політичний провідник УСС'їв, і за його спонукою вони склали присягу на вірність Україні. Пізніший Начальний Вождь УГА ген. Мирон Тарнавський так заявив про Дмитра Вітовського: „Це був чоловік наскрізь ідейний, запальний. Уже з тону його бесіди можна було пізнати людину, яка про себе мало думає, лише підпорядковує свої думки, амбіції та особисті інтереси якісь вищій ідеї...” Вітовський відзначався політичною інтуїцією і реально оцінював ситуацію.

Після розмови української депутатії з австрійським намісником Гуйном у справі передачі українцям влади в Сх. Галичині і відмови намісника, депутатія повідомила УНРаду про становище намісника. Треба було рішати: чи дожидати цісарського кур'єра з Відня, чи збройною силою захопити владу в Львові і в краю?

В імені УЦВК виступив сотн. Д. Вітовський, заявляючи: „Завтра можуть українці бути вже без силі супроти польської переваги. Справа може вдатись тільки зараз, бо як цієї ночі не візьмемо Львова, то завтра візьмуть його напевно поляки”. Голова галицької делегації УНРади д-р Кость Левицький запитав, чи проведено достатні приготування для перевороту. Відповідь Вітовського була: „Переворот приготований цілковито, він відбудеться коло год. 4-ої досвіта. Українські вояки під проводом своїх старшин обезброять всі неукраїнські частини і обсадять у Львові державні, крайові і міські установи. Те саме має статися в цілому краю”.

Виступ представника Військового Комітету переконав учасників наради.

До Команди УСС'їв у Чернівцях і до всіх Окружних Військових Комітетів вислано кур'єрів з дорученням опанувати міста та околиці і негайно висилати військовому поміч до Львова. Наказ Військового Центрального Комітету звучав: „Українська Національна Рада передимає державну владу в свої руки. Вночі з 31-го жовтня на 1-го листопада українська залога Львова зайде місто. В кожному повіті Східної Галичині слід перейняти державну владу власними силами. Зібрати якнайбільше боєздатних селян, а якби сусідній повіт потребував допомоги, вислати їх до того повіту. Всі уряди обсадити певними людьми...” Наказ був підписаний сотн. Д. Вітовським. Останні кур'єри від'їхали коло год. 4-ої по пол. Коло год. 5-ої по пол. плян акції був готовий. Центральний Військовий Комітет прийняв назустріч Української Генеральної Команди і перенісся з будинку „Просвіти” до Народного Дому.

О год. 8-ї вечора відбулася нарада старшин місцевих полків і тих, що були тоді у Львові. З виступу Д. Вітовського багато старшин уперше довідалися про плян перевороту. Деякі з них звертали увагу на те, що австрійська держава ще формально існує і розпоряджає сильною армією.

Сотн. Вітовський заявив, що відкладати переворот неможливо. До того ж у Перемишлі українська акція вже почалася.

На нараді вирішено, що в разі неуспіху українські війська повинні податися на схід в район Красного і там чекати наказів.

Крім вояків стали до розпорядження Української Генеральної Команди групи цивільного населення, студенти і гімназисти, яких призначено до розвідчої служби та до міліції.

Старшини відійшли для виконання своїх завдань, а в залі залишились сотн. Вітовський, сотн. Горук, пор. Бубела, пор. Цьокан, чет. Іванчук і підхор. Паліїв, — як каже Ол. Кузьма у своїх „Листопадових днях”, — „перший штаб української армії” у Східній Галичині.

Ніч була темна, слітна. Біля Народного Дому стоять варта з блакитно-жовтими опасками на рукавах. Приходять розвідчики й приносять вістки про поведінку поляків у місті. Серед них підозрілий рух. Біля 3-ої год. вранці пор. Ілля Цьокан звернувся до мадярського й німецького куренів з відозвами, щоб вони зберігали нейтральність.

Врешті на ратуші годинник вибив історичну четверту годину. На подвір'я Народного Дому вмаршували 50 вояків із старшиною і 2-ма скорострілами.

До штабу наспівають звіти:

„Хорунжий Сендецький з 75 вояками обсадив головний будинок і палату намісника, якого інтерновано”.

„Поручник Теодор Мартинець з 13 старшинами, 75 вояками і чотирма скорострілами обсадив ратушу”.

„Четар Марак з двома старшинами і 42 вояками обсадив Пляцкомандо”.

„Четар УСС Гр. Трух зайняв Військову Команду, де інтернував ген. Пфеффера”.

„Четар УСС Витвицький зайняв Австро-Угорський Банк”.

„Четар Любомир Огоновський роззброїв військову поліцію з поміччю пор. Кречковського, чет. Клима і ст. дес. Слободяна”.

„Гурт старшин під проводом пор. Т. Мартинця роззброїв супровідний курінь 41-го п.п.”

„Пор. Вол. Михайлів, пор. Кравець, чет. Вітовський і група вояків роззброїли австрійських вояків-чужинців у 19 п. стр.”

В касарні при вул. Курковій 40 польських легіонерів вчинили під час роззброєння спротив.

Плян перевороту був виконаний вповні. Сотн. Д. Вітовський вислав негайно до Києва на адресу Національного Союзу телеграму такого

змісту: „Зайнятий українськими військами Львів посилає поклін Кисву, столиці Соборної України”.

Рівночасно з роззброєнням вояків-чужинців обсаджено всі важливі у Львові об'єкти: Головний Двірець, Головну Пошту, Намісництво, Військову Команду та ін.

Вранці хмари стали розходитись. Сотн. Д. Вітовський дав доручення підхор. Зенонові Русинові вивісити на львівському ратуші блакитно-жовтий прапор. Вивішення прапора відбулося, не зважаючи на спротив польських урядовців. Перед розгорнутим прапором виструнчилисъ нагорі і внизу стрільці і старшини, попливли слова українського гимну. Такі ж прапори з'явилися над будинком Намісництва та іншими державними і міськими будинками.

Над Львовом вставав погідний, сонячний, осінній день, день Першого Листопада 1918 року. Перший день вільної Української Держави на західних землях по шістьох століттях чужого панування. Поляки масово вийшли на вулиці, це ж був день польських Задушок, які відзначувано традиційно на цвинтарях. Однаке їх зустріла несподіванка: українські прапори над містом, стежі українських вояків, тягарові автата з українським військом. Від військовиків, які не мають українських відзнак, відбирають зброю. На вулицях міста, головно в середмісті готові до стрілу скоростріли. Їх видно при вході до ратуша, Народного Дому, в місці Головної Варти при площі Св. Духа, біля Міського Театру, Головної Пошти, на площах Марійській, Галицькій та Бернардинській. Трамвай не їздить, крамниці зачинені. На Головному Двірці припинено рух поїздів на захід. Зате регулярно відбувається залізничний рух в напрямі на схід і південь.

Українці в місті зрозуміли значення перейняття влади своїм політичним проводом. Зворушені, на радощах, падали одне одному в обійми, з утіхи дехто плакав. Вони відчували, що переживають історичний момент. По вулицях українська молодь роздавала прохожим українські відзнаки. Своє військо здавалось українському населенню ніби сон.

Серед поляків у місті запанувало пригноблення. Вони ніяк не сподівались перевороту. Адже ж вони самі готовились перейняти владу

у Львові і в краю, куди мала прибути Польська Ліквідаційна Комісія.

Жидівське населення прийняло прихід нової влади зі здивованням, однаке зберігало нейтральність.

1-го листопада мав відбутися у Львові з'їзд делегатів з краю, в зв'язку з чим прибуло чимало людей з провінції.

Вже в перших годинах після перевороту Українська Генеральна Команда мусіла поборювати різні недотягнення. Не обсаджено багато важливих об'єктів, військових магазинів, на деяких вулицях не було українських стеж. Вхід до Народного Дому був заблькований цивільним населенням, головно чужинцями, які домагалися перепусток. Невеликий гурт старшин мусів полагоджувати всі ті справи, а одночасно тримати команду над залогою міста. Приходили до УГК поляки з різними справами, а передусім в цілі розвідки. Тим часом адміністраційний апарат Команди був ще не наладений. Відчувався брак військових сил.

На мурах міста з'явилися дві відозви. Перша звучала:

До Населення м. Львова!

Волею українського народу утворилася на українських землях бувшої австро-угорської монархії

У КРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

Найвищою державною владою Української Держави є Українська Національна Рада.

З нинішнім днем Українська Національна Рада обняла владу в столигнім місті Львові і на цілій території Української Держави.

Даліші зарядження видадуть цивільні і військові органи Української Національної Ради.

Взывається населення до спокою і послуху тим зарядженням. Під цею умовою безпекість публічного порядку, життя й майна, як також заохочення в поживу вповні запоругається.

Українська Національна Рада.

Львів, 1-го падолиста 1918 р.

Одночасно Українська Національна Рада оголосила відозву такою змісту:

„Український Народ! Голосимо Тобі святу вість про Твоє визволення з віковігної неволі. Віднині Ти господар своєї землі, вільний громадянин Української Держави. Дня 19-го жовтня Твоєю волею утворилася на українських землях бувшої Австро - Угорської Монархії

Українська Держава і її пайщица власті Українська Національна Рада. З нинішнім днем Українська Національна Рада обняла власті в столигнім місті Львові і на цілій території Української Держави.

Український Народ! Доля Української Держави в Твоїх руках. Ти станеш як непобідимий мур при Українській Національній Раді і відірреш есі ворожі замахи на Українську Державу. Заки будуть установлені органи державної влади в законнім порядку, українські організації по містах, повітах і селах мають обністи всі державні, краєві і громадські уряди, і в імені Української Національної Ради виконувати власті. Де того ще не зроблено, дотеперішні неприхильні Українській Державі урядозіці мають бути усунені. Всі жовніри української народності підлягають віднині виключно Українській Національній Раді і приказам установлених нею військових властей Української Держави. Всі вони мають стати на її оборону. Українських вояків з фронтів відкликається отсім на оборону Української Держави. Все здібне до оружія українське населення має утворити боєві відділи, які або увійдуть в склад української армії або на місцях зберігатимуть спокій і порядок, особливо мають бути зберігани залізниця, поїзда і телеграф.

Всім громадянам Української Держави без різниці народності і віроісповідання запоругається громадянську, національну і віроісповідну рівноправність. Національні меншості Української Держави — Поляки, Жиди, і Німці мають вислати своїх відпорушників до Української Національної Ради. Аж до видання законів Української Держави обов'язують дотеперішні закони оскільки вони не стоять в проти-венстві до основ Української Держави.

Як тільки буде забезпечене і укріплене істновання Української Держави, Українська Національна Рада склигє на основі загального, рівного, безпосереднього і тайного еборгового права Установі Збори, які рішать про дальшу будувність Української Держави. Склад утвореного Українською Національною Радою кабінету і його програму оголоситься.

Український Народ! Всі свої сили, все посвяти, щоб укріпити Українську Державу!

Українська Національна Рада.

(Закінчення буде)

ка япония, аже же, ка жар, напада. Ек нападаю то
хок я мокоробкин рпамарти. Іле брьютак ар ліп-
тн, то мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-

тм, то мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-

ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-
ти, ю мілітаріст, мілітаріст за скінч тан білі-

Лекіпка Аймок ха Темы кілоних опрахізалин

Софія Гайдукова

є їй те, що Орест Субтельний — перший доктор української катедри на Гарварді, яка коштувала українцям мільйони, сумнівається у правдивості історії Михайла Грушевського, а признає фальшиві тези московських псевдовчених.

А хто цьому винен? У великій мірі українська жінка є українська жіноча організація. Замість вигодовувати дітей на опецькуваті гори товщу, українка повинна прикладти всіх своїх сил, щоб виховати їх у такому націоналістичному дусі, в якому польські жінки виховували своїх „орльонт” на книжках Сенкевича. І даремно наші вчені підсміхаються з Сенкевичевого шовінізму. Яка шкода, що в нас немає такого письменника і так не зачитуються його творами, як це робила польська середньошкільна молодь, наподібнюючись до героїв „Огнем і мечем”. Ми, піддаючися нашій м'якій, добродушній вдачі, глухі на заклики геніяльної Лесі Українки, яку любов до України змушувала ненавидіти Москву.

А яка ж культурна діяльність жіночих організацій? Завжди ще вареники і голубці, мовляв „традиції”, мовляв, треба придбати гроши на таку чи іншу ціль. Оце ж то тим і грішить жіноча організація перед громадянством, тримаючи його й далі при „ковбасі та чарці” — нещасних „традиціях” багатої й розпіяченої України. Наші бенкети, що обтяжують шлунки і замакітрюють голови, вчать нас сидіти за тими столами, що „вгинаються від страв”, замість з легкою головою обговорити важливі питання, приходити до конкретних рішень. У висліді наші люди, відсидівши кілька годин на бенкеті, вважають, що виконали свій громадський обовязок!

Натомість дуже корисна ініціатива СФУЖО з гуртками книголюбів знаходить мале застосування в діяльності жіночих організацій в Європі, а чоловіки читають ще менше від жінок. То чому ж дивуватися, що не читають і наші діти? Та, на жаль, наші діти читають і навіть більше від батьків, але чужу літературу, чужою мовою!

А погляньмо на наші т. з. культ-освітні імпрези, на той горох з капустою: будь-який „реферат”, принагідні вірші, звичайно зле виголошенні, якісь пісні невідомих композиторів і такі ж музичні точки і танці, яких не бракує на жадній імпрезі! Чого ж дивуватися, що молодь їх уникає? Адже недбайливо підготовані „академії” не

тільки відштовхують нашу інтелігентну і культурну молодь, але й псують їй мистецький смак. Чому б наші музики чи хори не виконували рециталю одного композитора, щоб пізнати його стиль і вміти відрізняти від інших? Чому б не давати нашим дітям вистав творів наших драматургів? Адже єони читають і оглядають у театралах п'єси Шекспіра і Мольєра, то як же можуть зацікавитися Лесею Українкою, не побачивши їх бодай на сцені? Адже можна влаштувати мистецьке читання при модерних декораціях, не уривку чи одної сцени, але цілого твору, а то й ряду творів наших драматургів.

І врешті українська жінка мусить узятися серйозно до свого чоловіка. Безглузде сидження перед телевізором слід заступити родинними розмовами рідною мовою на українські теми. Адже наші діти мають багато де чого нас запитати, адже питання Східної Європи вони зустрічають щоденно в школі і не можуть на них відповісти, не знаючи правди. Чому б батькові не опрацювати разом із сином відповідну лекцію про Україну? Адже в школі радо приймуть таке зголослення. І не треба бути високоченим, щоб пояснити дітям, як це сталося, що наші близьльні змагання провалилися, коли Захід ввесь час допомагав нашим ворогам! І врешті, чому батько не мав би разом з дітьми йти в перших рядах української демонстрації?

Жіноча ж організація, побіч вишивкарських та писанчарських курсів — очевидно, виключно для наших дітей, не для чужинців! — повинна б зайнятися злагодою нашого громадського життя внутрі та пропагандою української справи назовні. Це ж саме роль жінки погодити родину, а роля жіночої організації стати центром товариського життя!

На міжнародному полі нам немає потреби зв'язуватися з такими чужинецькими організаціями, які звернули свою основну увагу на дрібні справиексу чи фольклору. Коли ми кілька років тому звернули увагу одній делегації, що вона даремно витратила гомадські гроші на те, щоб на далекому конгресі говорити про українські вишивки, то вона обурилася, вважаючи, що доконала великий патріотичний подвиг. Вона думала, що нам не можна „шокувати” міжнародні союзи українськими постулатами. Такий погляд наскрізь фальшивий, викликаний

**"Bn3borphn Llax",
I MICHIN
"Llax LepeMorn", "Lomih Ykpaih"
CYCUMPHO-LOJINTHII TSKHEBRINK
HNTANTE I HEP/UTIAVNTTE**

I. X.

Akhph.

Bo ece moktine y Bora sa Tsoi 3acaymuntibon.
hau happy mo nololo, tlapiboro kntit;
tux, mo amaratorz chih xpecr Boro umoxoa, soceppen
Mati Xpichta Xhahneho, pati Boro tlapibor i patan
hux kopjohia, xotinata wihje bechon;

hi, a tsilbilupme xotinataosa. Monitara 60 ie shae monitara-
moi tua hux; Japanan, citoion napec citora a ix ologo-
Mati Heytahonot Hnout, gitaroion hanjin jono-
utren u bandi i toepahn ia ihix 6atpahs i warlepis;

Mati mazix i herinninx, noxijaxan nica ocnopthinx
hoto;

na jnacpoy 306y, ihuolao ihpikunia, icpi Te6c, he ma-
kun, plihnx ta 6intavix e'nahp, 60, sunjai ihirkontu
Mati Katreph, mohun ha moktinx natepis, my-

reho, mo haropokay i kapee no ihpcbz;

esitata 3a hau happy nepea Hanumap3e3ihrikun Cya-
iykene, mohe mactra i aay, mo6 rokue ix tlapihna
Mati ekopjohinx, sawihin ix mytan acisqunumne y sac-

Boja i xih6 haoyuhnni;

tauk — 60 ix hexiamictp topipha ha3 ay, ak hotipa,
kun chonye, jaan soperi tpeparachim kcepohim ha3
cepeda tix hejnojcpinx sunpogysent, ckipin nopen Bopo-
Mati Bejinhix! Hengix Gepih, 6epeskix ix cepua
mo hejib tpihnuhix sahpahna 3 merka;

Bn3borphn herognimbi, nnsabon ix, n3abejhix, Th,
lposhtr mngey;

Xkaphy, 3a ihpcbz i jhohnichts, ta ha3 tuni, mo im
bejhinocen, zhahpca han3 sacyjekhna 3a Bora, 3a
Cuparejimbocte jnia bci, jnia nolo eat he kae empa-
hamixa p'anhan mo thopax, ta6opax, no soketihinx;
Hajie tix, mo bnpahin pecky ha3, sunjyha ha3
neu3 kntta Bln 6otpueanib;

Mati Bejehp, sunjyha ha3, moktinx, mo e he6e-
ki3, mo6 yihui a mikhaophi kthohi oprahia-

MONTA 3A YCPAHCOPKX LOJNTRASH

Ykpahia briphnka ri3 emperiphinx ofit-
komtirekcom hanjoi 6e3epkabroect. Aukke koin
"crepuomo Gpats" i crache takroj 6epkabro.
ak ihui, tolj han he tpe6a 6yje hirkix "3B-3-
hill", mo6 yihui a mikhaophi kthohi oprahia-
peyymora hanjix mikhangophix yemixib — ue ha-
A jin racom chii sunjyhaophi mi3 "3B-3-
kyton mycimo jihui ha sunjyhaophy biltinhy.
una jepkabrichy sunjyhaophy yemixib — ue ha-
ill, 60 boni casi hac tyih sunjyhaophi.
Ejinha he-
ki3, mo6 yihui a mikhaophi kthohi oprahia-
ak ihui, tolj han he tpe6a 6yje hirkix "3B-3-
hill", "Bicenn OOCHY" — ejinha a 3Echahix
6opotay 3 mikangofhun komphidewon i orghahid-
ykpahieko o ralpahna trophoro
i 6ekrompokco o etohp ha hoanuhx trophoro
rapem ha xkphat, mo rike 27-hi ptk hemoxurhu
houtry nepecheny — bee ue jarre rejhinkin i
ihpumehna oujat 3a appraepky nphato i
corax tpyjohia, sunjhe nojopokahna nshpdy,
"Bicenn OOCHY" nepe6yra a tukkix phina-

mano upo bojho Ykpahin; upo bojho Ykpahin;
mi bi3iprimoc bi3 apibinx mojehinx cupba i Ay-
bi3phnna 6aprom natjolitynay hanjix jittet. A ea-
jictio hanjix hohirkib i mi3 ihnbcron i 6a3uy-
petca, Tok 6opimoc i mi3 ihnbcron i 6a3uy-
hax "barsjochkoro monohy" he ihjilatperca i 60-
hepea hanjix hapojon, mo y kaxximinx octaran-
oob, ar3ka — sunj chitamno akroch mipo6 opf
a hux tpxax sunjachica sunjapakule 3 hanjix
hepea so3huhim cbitom, gnuo hockapameca
ten, cyupotn hohirkib, hepea hanjix lpo3majo i
3ab3ahna 3o takn xojohinx rohok: cyupotn Jit-
Tlucy mobility, mokemmo 3becin hanj jkohu
tnx, mo mato3 uacra nojihatn bia3chay jepkary.
i garatbra 3aopar mokemmo; Jit x he tphyi bi3
hac m3inchina ihemn tlpkn toy, mo hanj 3emui
crito3i oprahia3aii sk C3JKO — he ihpshenatn
takn jneph3ihuzia3i cyupotn takoi po3raliykhenoi
he gyjeme hanjekatn mo hanj oprahia3aii. Bo ue
pihophajhy hanjio, ko3 tnmaco3o okyobay, 60
lihocht erabinti ymow: 60 haec ihpnimate ak
ihuoro "cratagy". Matimo h3bar3y i hanjohajhy
in he pajitnme, mo haec jnycitjin mo taklo in
gyjeme3a jlo3a bnsabphoi 6opotyn. Koin nos-
bnsabphoi jli3a bnsabphoi sunjoc3oybasn li, "3B-3-
A jin racom chii sunjyhaophy yemixib — ue ha-
kyton mycimo jihui ha sunjyhaophy biltinhy.
una jepkabrichy sunjyhaophy yemixib — ue ha-
ill, 60 boni casi hac tyih sunjyhaophi.
Ejinha he-
ki3, mo6 yihui a mikhaophi kthohi oprahia-

M. Трихрест

Чи справді охолодження відносин із СССР?

Ще кілька років тому подібний допис, як оцей Джеймса Дж. Кілпатрика в чікагському „Сан-Таймсі” з 20-го вересня ц. р. був неможливий в цьому демоліберальному часописі. В зв'язку з цим пригадую свій лист до п. Королишина (теперішнього редактора „Батьківщини”) під час заломання Німеччини. Тоді, в тому листі, писаному в якомусь, так би мовити, трансі, передбачав я часи, коли жиди залишатимуть Московію, як імперіалістичне твориво, що йй на користь не піде.

Дж. Кілпатрик почав із того, що, як літо поступається перед осінню, так і закордонна політика зазнає змін. Можливо, що така обставина є не більше як справа уяви. Але в стосунках між ЗСА і СССР відчувається в повітрі бажаний натяк на осінь. Підставою для цього є кілька ознак: советські жиди, пшениця, Солженіцин, Сахаров (жидівського походження), Радіо Вільна Европа, Радіо Свобода, заглушування, Американська Академія Наук, затвердження Кіссінджа...

Після років сонячної погоди барометр спадає, і ночі стають холодними.

За останні 30 років, — пише Дж. Кілпатрик, — творці американської закордонної політики були поділені згрубша на два табори — толерантів і нетолерантів. Останніх краще було б назвати антикомуністами, хоч їх противників — толерантів не можна називати прокомуністами.

Як твердить п. Кілпатрик, провідник толерантів, сенатор Дж. Вілліям Фулбрейт, не є прокомуніст, хоч Брежнєв під час перебування в ЗСА відвірто демонстрував свою прихильність до цього сенатора. Керівною засадою толерантів була толеранція, хоч ця засада не була міродайною супроти нетолерантів. Вони, толеранти, обзвивали своїх противників параноїками, тобто психопатами, що наближує тих толерантів до советчиків, які своїх антикомуністів уважають за божевільних.

Що сталося або що має ставатися — це знаменне пробудження та переоцінка цінностей у таборі толерантів. Процес почався десь рік то-

му, коли переслідування советських жидів нарешті захитало сприятливу щодо Советів опінію.

Ці переслідування тривають уже роками. Але тепер вони дошкульніші, а надто на тлі нових торговельних заряджень — надання Советам статусу упривілейованої держави, що, однак, мало залежати й від ставлення Кремлю до своїх жидів.

За останні 30 років, пише Дж. Кілпатрик, з табору нетолерантів понаписували більйони слів про ламання прав людини в Советах. На це толеранти відповідали або позіханням, або збентеженим перепрошуванням, мовляв, за наші лихі манери. Але внаслідок брутального по-водження супроти фізика Сахарова й письменника Солженіцина вітер змінився. Американська Академія Наук, якій не можна закинути антикомуністичний активізм, надіслала Москві колюче попередження, мовляв, „з великою тривогою дізналися ми про посилену кампанію осуду академіка Сахарова”.

Назриваюче охолодження стало очевидним у Сенаті вже кілька тижнів тому, коли перевагою 76 голосів проти 10 схвалено відновлення діяльності Радіо Вільна Европа та Радіо Свобода з видатками понад 50 мільйонів доларів на біжучий фіscalний рік. Ця радіосітка, без огляду на заглушування збоку Советів, досягає мільйонів слухачів за залізною заслоною.

Зміна політичної погоди обіцяє великі можливості. Навіть найбільш переконані толеранти повинні бути зрушені відвагою Сахарова в його пересторозі на адресу ЗДА „не йти на якусь угоду без одночасної ліквідації советської ізоляції”. Тісний зв'язок між Вашингтоном і Москвою мусить залежати від внутрішніх реформ у Советах.

Така інтервенція не повинна вражати толерантів. Ті, хто з байдужістю споглядали на внутрішню політику Советів, не зупинилися перед стосуванням тиску на Південну Африку, Родезію, Грецію. Деспотизм в СССР у тисячу разів жахливіший. Толеранти, сказали б ми, були завжди неприхильні до антикомунізму.

Михайло Гікавий

МОЇ ЗУСТРІЧІ

З Ростиславом Волошином-Березнюком, що народився на Волині в 1911 р. в м. Рівному і скінчив там українську гімназію, я запізнався в Львові у видавництві „Вістника” в 1933 р., коли він приходив з своїми дописами і статтями як стаційний співробітник цього журналу, що виходив під редакцією д-ра Д. Донцова.

Ростислав Волошин часом помагав мені в адміністрації і у мене ночував і багато мені оповідав про революційні дні на Волині, у Галичині та про Академічний Дім на вул. Супінського, де часто відвідувалися нелегальні збори українських студентів - націоналістів. Цей дім фактично був кузнею українського націоналізму і з цього виїздили студенти в терен з рефератами, робили демонстрації під большевицьким консульством і московофільськими товариствами. З Волошином ходив я дуже часто до Академічного Дому.

В размовах з цією надзвичайно відважною людиною я переконався, що для нього визволення України з окупаційного ярма було ціллю життя.

Ростислав Волошин студіював право у польськім університеті у Львові, але більше сидів по тюрях польських, большевицьких, німець-

Як зазначає п. Кілпатрик, Кіссіндже, як дзялкозорий дипломат, може тепер збивати на цих подіях великий політичний капітал. Доти, поки толеранти були горою, він повинен був числитися з примирливою супроти Советів постасовою. Якщо ж ми дійсно досягли кінця довгого „ледачого” літа, тепер с можливою мудрішою й твердішою політика, — закінчує свою статтю Дж. Кілпатрик.

За Дж. Кілпатриком, переслідування жидів у Советах „тривають роками”, а канадський журналіст Пітер Вортингтон писав кілька років тому, що жидів у Советах ніхто не переслідує і що „їм живеться краще, ніж будь-якій іншій нації”.

Поразку толерантів у Сенаті, які намагалися скоротити американські збройні сили в Європі, теж можна розглядати, як ознаку охоложення між Вашингтоном і Москвою.

кіх. Був він і в Березі Картузькій, коли вчився в університеті.

Батько Ростислава Волошина був урядовцем на залізниці, на станції Озеряни Дубенського повіту, був теж свідомим українцем, а мати була активна українська діячка і завжди ходила в полтавському убранні, що дуже дратувало поляків. Їй також довелося пізнати Березу Картузьку.

Коли верталися з Берези Картузької я, д-р Арсен Річицький, громадський і церковний діяч, мати і син Волошини, — я їм радив не йти на Волинь. Однак, вони пішли, і їх там большевики всіх заарештували і посадили до тюрми.

Ростислав Волошин був головою Української Студентської Організації під Польщею в 1933-1934 рр. і ідеологічним референтом КЕ ОУН на північно-західніх українських землях. Після відновлення Української Держави у Львові 30 червня 1941 р. він став заступником обласного провідника на Волині адв. Карнаухова. Був співзасновником УПА, а в 1943 році головою конференції АБН і конгресу УГВР.

На українських землях, окупованих большевицькими бандами, Ростислав Волошин під псевдонімом Павленко був командиром запілля УПА. Поляг у бою з большевиками в 1946 р. на Стрийщині в Західній Україні.

ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС

Була у нього в клітці пташка. Продав. Купив транзистора. Був у нього кіт. Продав. Купив мишоловку. Розвівся. Придбав пральну машину.

Висновок: Технічний прогрес! Він усе глибше входить у побут людини.

ХТО ГОСПОДАР

Набридло чоловікові бути на побігеньках у жінки. Випив, прийшов додому, гримас:

— Хто тут господар?

Мовчанка.

— Хто тут господар? — знову кричить чоловік. Знову піхто не відповідає.

— Я питую, хто тут господар? — стукнув чоловік кулаком по столу.

Аж тут зайшла до хати жінка і так зацідила його по потилиці, що він аж під стіл покотився. Вилазить „господар” з-під столу, мимрить під ніс:

— Уже павіть і замитати не можна.

Іван Левадний

Архітвір української дружинницько-лицарської поезії

Сповнена полум'яного патріотизму і тривоги за майбутнє батьківщини дружинницько-лицарська поема про похід князя Ігоря на половців прозвучала з-перед понад сімох століть як палкій заклик до згоди перед лицем наступу зовнішнього ворога.

Ще ж щойно перед тим, у часи Володимира Великого і Ярослава Мудрого Українська княжа держава, простягаючись від Новгорода до Тмугорокані і від Муромських лісів до Карпатських гір, осягла найвищої слави і могутності. Величними пам'ятниками архітектури прикрасились міста. Храми св. Софії та св. Михайла і Золота Брама з церквою Благовіщення в Києві, Спасо - Преображенський Собор і Іллінський монастир у Чернігові відзначалися своїм прекрасним оздобленням, чудовими мозаїчними образами та фресками. Література досягла високого рівня. „Повість временних літ” Нестора, Галицько-Волинський літопис, „Слово о законі і благодаті” першого українця на митрополичому престолі в Києві Іларіона, „Поучені Володимира Мономаха”, проповіді Кирила Турівського, „Печерський патерик”, „Паломник” ігумена Данила, „Слово Данила Заточника” були славні зисокою мистецькою формою і красою поетичних висловів, наочно стверджуючи, як високо піднеслась у ті часи українська духовна культура.

Зі смертю Ярослава Мудрого його сини, охоплені жадобою влади, почали відоцремлюватись від Києва і провадити між собою війни. Колись могутня княжа держава розпалась на окремі князівства, з чого користались орди половців, нападаючи на українські оселі, грабуючи майно і забираючи в неволю людей.

Похід на половців групи князів під проводом київського князя Святослава в 1184 році увінчався успіхом, але в 1185 році противоловецький виступ Новгород - Сіверського князя Ігоря, недостатньо підготовлений, з незначними силами скінчився поразкою.

Описуючи цей похід, невідомий автор „Слова о полку Ігоревім” немов висловів думку цілого народу. Він звернувся до всіх князів з

гарячим закликом припинити внутрішню братовбивчу боротьбу і з усіма силами виступити в обороні своєї землі.

Належно оцінюючи геройзм, мужність і боїзі подвиги князя Ігоря, автор все ж докоряє йому за сепаратний виступ, що мав такі трагічні наслідки.

Розповідаючи про похід князя Ігоря, автор до кожної події висловлює власну думку, він кличе до єдності, звєститься до всіх визначніших українських князів свого часу чи устами Київського князя Святослава, чи особисто від себе, наголосуючи потребу допомогти рідній землі, загроженій половецькою небезпекою.

Автор починає свій твір міркуванням, як розпочати розповідь про похід князя Ігоря — чи так, як починав колись старовинний співець Боян, чи може краще наслідувати дійсні події, і обирає другу можливість:

Браття, чи ж би не було се в пору
Старим словом і складом зачати
Суину пісню про Ігоря похід,
Про Ігоря, Святославля сина?
Та зачнем же, браття, повість тую
Не го мислі високій Бояні,
А по ділам й спразам гремеці нашіх.
О, бó віщий Боян, если пісню
Загадав кому творіти, думкового
Розпускався по деревах, сірім
Вовком риокав по землі, а гизит
Орлом уносився попід хмару!

(Переспів Івана Франка)

Перед нами розгортаються сцени, повні грізних передбачень, чим позначився початок походу. Сонце згасло. Сама природа немов хотіла зупинити князя Ігоря:

Князь Ігор очі до зеніту звір
І бачить: сонце під покровом тьмяним...
О, земле рідна, ти — за шолом'янем!
І горе чорний пам'яник Дів.
Ta не вважаєс князь та віщий спів:
„Нум, русичі, славетні дні спом'янем,
Пожажем шлях кощеям препоганим
До Лукомор'я голих берегів!”
А любо Дону шоломом зачупти!
Од加以ний князю, ти не знаєш смърти:
Круг тебе гуслі задзвенять, тебе
Від забуття врятувати і полону.
В стременах став, зорить. А кінь гребе

І ловить ніздрями далеку вогк'сть Дону.
(Переспів Миколи Зерова)

Яскраво змальовано зустріч князів Ігоря та
Всеволода і об'єднання їх війська:

Іржать коні за Сулою;
В Києві весілля;
Трублять труби в Новогруді,
Стяги край Путинля.
Ігор тільки Всеволода
Милого чекає...
Аж Всеволод прибував,
Брати і вітає:
„Один ти май, брате-світе!
Одна моя слава!
Та ж обидва ми, Ігорю,
Сини Святослава!
Сідлай, брате, свої коні,
А мої готові,
Там у Курська осідлані
Стоять наготові.
А мої куряни живаві
І сідомі діти:
Вони в мене під трубами
Змаленьку вповиті,
Кінцем коп'я годовані,
Зросли у шоломі,
Путь-дороги їм відомі,
Яри їм знайомі.
У них луки натягнуті,
А тули одкриті,
У них шаблі нагострені
Ще й крівлює зліті.
Самі скачуть серед поля,
Як вовки криваві,
Шукаючи ссbi чести,
А князеві слави!”

(Переспів Степана Руданського)

І коли зійшлися українські сили з половецькими та почалась битва, автор спеціяльну увагу приділяє подвигам Всеволода:

Ярий туре, Всеволоде славний!
На бороні міцноти стоїш,
стріли сиплеш на ворожі лази,
об шоломи шаблею громіши.
Де проскаче тур по бойовиці,
де його вибліскує шолом, —
там і меч його дзвенить і свице
і стинає голови кругом.
Чи страшні тому криваві рани,
хто забув в гарячому бою
про Чернігів, про життя та шану
і про красну Глібівну свою?!

(Переспів Наталі Забілі)

Довга і тяжка була битва:

Що з самого ранку й до вечора,
а з вечора до світання

летять стріли гартовані,
гримлять шаблі об шоломи,
тріщать списи харалужні
в полі невідомому
серед землі Половецької.
Чорна земля під копитами
кістями була засіяна,
а кров'ю полята!
Тугою зійшли вони по Руській землі.

(Переспів Павла Тичини)

Спиняючись на трагічних вислідах походу, автор згадує інші невдачі князів Руси-України, спиняється на внутрішніх роздорах, на усобицях Ігоревого діда, князя Олега Гориславовича, які призвели до того, що завмерло нормальнє життя:

О, тоді, як був Олег той,
Гориславич лютий,
Засівались і врожались
Незгоди да смути;
Вжитки внука Дажбогова
Марне пропадали;
У князьких незгодах люди
Життя коротали.
(Переспів Михайла Максимовича)

Пригадує автор, як ще так недавно київський князь Святослав на чолі з'єднаних сил княжих військ переміг половців:

Тій бо два хоробрі Святославичі,
Ігор і Всеволод,
Уже погань розбудили розбратором.
Її утихомирив був
Батько їх Святослав
Грізний, великий київський, грозою;
Пристрашив був
Своїми сильними полками
І харалужними мечами;
Наступив на землю Половецьку;
Притоптив сугорби та яруги;
Помутив ріки та озера;
Висушив потоки та болота.

(Переспів Володимира Свідзінського)

Переконливо показаний пророчий сон князя Святослава. Бояри оповідають князеві про трагічний вислід Ігоревого походу. Повний гірких думок, Святослав виголошує золоте слово, докоряючи князям Ігореві та Всеволодові, що вони не послухали його і самі з малими силами пішли на половців:

Мій роде,
Ігоре і Всеволоде!
Рано стали ви буяти,
Чести-слави здобувати,
Та не з честю, любі діти,

ПОЕЗІЇ З УКРАЇНИ

СОБАКА

В матері — малятко й клунок зліднів:
Друже май, коли ти хочеш знати,
То були такі тижні часі,
Коли люди мусіли тікати
Від людей у хашті та лісі.
„За Нерона!” — скажеши. Ні, май друже.
Хтось розкаже всім про все колись.
Може те прослухають байдужі,
Але ти і слухай і молись!
Помолися, щоб не довелося
Бачити в сні серед пічної тьми,
Те, страшне, що в сні відбулося
Серед нас з сердечними людьми...
Ніч осіння... Дощ... Кущі огидні...
Двоє діток — в батька на руках.
В матері — малятко й клунок зліднів:
Вигнаю їх з рідного кутка!
Вигнаю пізаць і в ікуди:
Немічин, старих і немовлят.
І блукають-бродять гнані люди,
Во таке звелів „верховний кат.”
Стомлені, голодні, напівлоді,
Вибившись докраю з силні й сна,
Позгинались в бур'янах на полі,
Маряте чи дрімають? Хто їх зна!..
Досвіток. Плісностьє вітер лютий,
Липуть хмарні в океан небес,
Та бездомний і всіма забутий
Сумно віс серед степу пес.
Ось він близче... скигнить... замовкає.
Чути плач дитячий болзкий.
Хтось боліче стогне, хтось ридас...
А кругом наруга й вітер злій,
Раптом полем — гомін. Боже милій!
Це ж там люди, це землі краса!
А ось ці — знедолені, безсилі —
Горнуться до стомленого пса.
І радіс пес, що вкуні з ними,
Скигнить тихо, руки лиже їм
І, тихенько лігши мік малими,
Зогріває всіх теплом своїм...
Горнуться до пса сердешні діти,
Моляться батьки, щоб Бог одвів
Тих людей від них. Людей?! О, світе!
Чи Нерон таке творити вмів?!

Іван Помазан

Кров ворожу стали літи,
Ой, не з честю побідили!...
Ваше серце, діти милі,
З криці-сталі мов кувалось,
У сваволі гартувалось!
Що зробили ви зі мною?
І з моєю сивиною?
(Переплів Максима Рильського)
(Закінчення буде)

В АЛЛЕНТАВНІ НА ПОЛІТИЧНОМУ ВІЧІ
ДОНОВІДАВ ПРОФ. І. ВОВЧУК

Заходами 20-го Відділу ООЧСУ і Відділу ОЖ ОЧСУ в Аллентавні, Па., 21 жовтня ц. р. в залі Ст-Франціс, відбулось політичне віче, на якому доповідав голова ГУ ООЧСУ проф. І. Вовчук на тему „Україна за т. зв. мирного наступу і ми”.

Віче відкрив коротким словом голова Відділу ООЧСУ М. Іванів, коротко з'ясувавши його ціль і напів завдання на тлі брежнєвської політики у вільному світі та в Україні і представивши прелегента.

Доповідь про сучасний стан в Україні та посилену хвилю терору супроти діячів української культури, які виступають проти русифікації, виголосив проф. І. Вовчук. „Брежнєвська політика мирного наступу, — говорив прелегент, — засіб рятунку імперської єдності. Дух національної ідеї перекинувся на економічний віддіянок в ССР.”

Провідною думкою прелегента була боротьба з погено-новачами, за збереження духового і фізичного життя української нації. „Сьогодні, як ніколи, мусимо сдатися в громаді понад політичні думани. В гартуванні свого національного духа ми поможемо тим, що борються там”, — закінчив свою доповідь проф. І. Вовчук.

В широкій дискусії порушувало ряд різних питань, пов'язаних з доповіддою і діяльністю наших центральних установ. В резолюції, що її відчитав д. І. Стасів, сказано:

„Ми, українці міста Аллентавну й околиць, зібралися на політичному вічі 21 жовтня 1973 р. і вислухавши доповідь проф. І. Вовчука „Україна за т. зв. мирного наступу і ми”, в якій глибоко проаналізовано сучасний стан в Україні та імперське безправство, що виявляється у формах замкнитих судів і жороголих засудів національно-мисливих українців: В. Чорновіл, В. Мороз, І. Дзюба, І. Світличний, С. Караванський, Є. Сверстюк, М. Осадчий, Ю. Шухевич, Л. Лукяненко, Ірина Калинець-Сталів, Стефанія Шабатура і десяткін інших, висловлюємо гострий протест проти порушення основних людських прав московською імперією та вимагаємо негайного звільнення усіх політичних в'язнів.

Засуджуємо імперсько-шовіністичний погром та фізичне пищення українського народу, його культури, святих могил та історичних пам'яток.

Звертаємося до Уряду президента Ніксона із закликом, щоб у політиці супроти ССР він став на захист гнобленого Москвою Українського Народу.

Висловлюємо повну підтримку сен. Джексонові в його намаганні не надавати ССР привілеїв у торговельних справах і прохаемо сенаторів та конгресменів підтримати його резолюцію.

Висловлюємо подів і призначення всім тим відважним борцям в Україні, що борються за Українську Правду в найтяжчих умовах з посягністю й відданістю”.

Одноголосно прийняту резолюцію рішено переслати американським законодавцям. Після кінцевого слова-подяки, виголошеного М. Івановим, присутні відспівали „Не пора, не пора...”

І. Стасів

АН СБІТ СТОЛП НА ЛЕПЕДОМІ?

D. Тут - Філіпсунурук

і сателітів, візаві Китаю „у боротьбі за першість у світовому комуністичному русі”, візаві ЗСА в осягненні паритету у силовому відношенні.

Тому ж імперіалізмові присвячує автор і останній розділ п. н. „Парадоксальна ситуація”, концентруючись в ньому на описі найбільшого „трюку” того імперіалізму, тобто СССР, бо „вся державно-політична структура СССР подумана під кутом обману зовнішнього світу”. Завдяки тому трюкові той імперіалізм „безупинно росте... у період повної перемоги націоналізмів”, та ще й „під прикриттям приманливих клічів національних визвольних воєн”. Автор навіть твердить, що той імперіалізм має „реальні вигляди на невтралізацію і «фінляндизацію» Європи”.

Кінчає автор статтю закликом до „ґрунтовної застанови над формами і методами нашої визвольної політики на близьче й даліше майбутнє”, задля чого, правдоподібно, та стаття й була написана, і у світлі суперечностей статті той заклик породжує у читача лише здивування. Неясно ж бо, чому властиво тієї „ґрунтовної застанови” потрібно: чи тому, що „нові тенденції” приносять співібрацію і застій статус-кво, чи тому, що російський імперіалізм загрожує Європі „фінляндизацією”.

Шукаючи відповіді на питання „чи світ стоїть на переломі”, будемо старатися стисло підтримуватися другого підходу, бо, на нашу думку, він найкраще підходить до поставленого завдання.

Чверть століття боротьби

Закінчилася Друга світова війна і західні альянти збиралися в мирі споживати овочі тяжкими жертвами здобутої перемоги. Та дуже скоро ім перешкодив у тому їхній східній союзник. Творячи у державах Східної Європи комуністичні режими, він негайні дав зрозуміти, що Східня Європа — це його воєнна здобич. Одночасно на півдні Європи грецькі комуністи почали війну за опанування Греції, а на Далекому Сході Мао кинув свої армії проти Чіянг Кай-шека.

Захід відповів на той комуністичний виклик політикою стримування. Фактично ж то була відповідь ЗСА, бо інші держави були засла-

бі, щоб спромогтися на свою власну політику.

Щоб піднести економічно своїх європейських союзників, ЗСА створили плян Маршалла.

Коли Сталін забльокував Західній Берлін, ЗСА зорганізували достави повітряним шляхом.

Коли Мао переміг, ЗСА повели політично-економічну блокаду комуністичного Китаю.

ЗСА повели також економічну блокаду СССР і його сателітів.

ЗСА зорганізували два оборонні союзи: НАТО на Заході і СЕАТО на Сході.

ЗСА висадили морську піхоту в Лебаноні, а пізніше в Домініканській Республіці, щоб перешкодити комуністам у захопленні тих країн, і багато причинилися до перемоги антикомуністичних сил у бельгійському Конго.

Найбільше, однак, ЗСА витратили енергії на дві війни: у Кореї та Південному В'єтнамі. Правда, в Кореї деякі члени ОН мали свої військові частини, а у В'єтнамі допомагали ЗСА члени СЕАТО, та в обох випадках ту поміч треба вважати більше за символічну.

Корейська війна коштувала ЗСА 73 більйони доларів і понад 54 тисячі убитих вояків. Кошти в'єтнамської війни булидалеко більші, та найбільший вплив на становище ЗСА мав психічний момент. Відомий американський журналіст Джеймс А. Міченер у статті „Чи Америка горить” („Нью Йорк Таймс Мегезін” з 1 липня 1973 р.), порівнюючи Другу світову війну з війнами у Кореї і В'єтнамі, відзначає, що у Другій світовій війні були ясно визначені національні небезпеки, вороги були легко ідентифіковані і визначені були кінцеві результати, на які всі погоджувалися. Того не було ані в Корейській, ані у В'єтнамській війнах, а тому почалася гостра поляризація суспільства.

Усе це показувало, що американський народ потребував відпочинку, що 25-літню боротьбу у сліпій вулиці контейнменту треба було негайно перервати. Політику през. Ніксона від першої його інавгураційної промови до прийняття Брежнєва можна вважати за реалізацію отої потреби.

А в результаті тої політики прийшло „відпруження”.

До того „відпруження” немало причинилася і Західня Німеччина визнанням кордонів на ріках Одрі і Нісси та визнанням двоподілу Німеччини.

Хоч 25 років оборонної війни без вигляду на перемогу не тільки що втомили Америку, але й дали змогу комуністам прорвати де-не-де оборонні лінії, в загальному та боротьба не пішла зовсім на марно. Вона дозволила європейським колоніяльним державам (крім Португалії) у відносно упорядкований спосіб зліквідувати свої імперії, а усамостійненим народам зорганізувати свої суспільно-економічні й політичні форми. В додатку Англія мала час майже повністю зліквідувати комуністичних повстанців на Малайському півострові і зі своїх тамтешніх посіlostей створити досить стійку федерацію п. н. Малайзія, а Індонезії вдалося майже в останньому моменті оминути комуністичне опанування. Також в Латинській Америці за той час прийшло до стабілізації і заспокоєння.

Сюди можна також зачислити і досягнення переможених у війні Японії і Західної Німеччини. Маючи охорону американської мілітарної потуги, вони всю свою енергію присвятили економічному розвиткові. Вправді Західня Німеччина завдячує частину своїх досягнень Європейському Спільному Ринкові, але з другого боку можна сказати, що ЕСР завдячує у великий мірі свій розвиток Західній Німеччині.

Орієнтація на власні сили

Перевтома ЗСА 25-літньою обороною і скріпленим некомуністичних держав створили в некомуністичній частині світу стан, який умовно можна назвати орієнтацією на власні сили. Ця орієнтація проявляється як серед поодиноких держав, так і серед груп держав, сполучених географічним положенням, етнічним, релігійним чи расовим зближенням.

До розвитку орієнтації на власні сили причинилася у великий мірі т. зв. доктрина Ніксона, призначена для азійських країн, але її дух поширився й на інші країни.

Практичне застосування знайшла доктрина Ніксона у т. зв. в'єтнамізації, і нині, по відході американських військ з В'єтнаму, в'єтнамізація стала дійсністю. Подібно стойть справа і в Камбоджі, де камбоджийці також здані на

власні сили.

Хоч і не так ясно, але вдало ширших маштабах орієнтація на власні сили проявляється у Японії.

„Поширене переконання і поширене непорозуміння, що Японія мусить експортувати, щоб жити, це — тільки половина правди. Фактом є, що Японія мусить імпортувати, щоб жити”, — твердить Річард Галлоран, голова бюро „Нью Йорк Таймсу” в Токіо у статті „Імпорт — життєва конечність Японії”. Для прикладу: „Біля 1975 р., — пише Р. Галлоран, — Японія має імпортувати 100% потребного її алюмінію, нікелю і урану, 90% залізної руди, 86% вугілля, 74% природного газу”. Тепер вона імпортує 90% нафти, велику частину харчів, бавовни, дерева, шкіри та інших сирівців.

Раніше, коли ЗСА ще виконували ролю міжнародного жандарма, не тільки Японія була забезпечена проти ворога, але також забезпеченіми були для Японії шляхи постачання і джерела сирівців. У нинішній ситуації, хоч міжнародне повітря словнене чарівними звуками відпруження, Японія хоче свої життєві потреби довіряти детантській атмосфері і старається знайти способи, щоб їх забезпечити своїми власними силами.

„Деякі обсерватори тут твердять, — пише Р. Галлоран, — що загроза для імпорту штовхне Японію до великого збільшення її мілітарних сил. Та це погляд меншості. Більшість вважає, що Японія мусить охороняти свої національні інтереси економічними і політичними засобами”. Обидва погляди є висловом орієнтації на власні сили.

Цікавою ілюстрацією теперішніх настрій в Японії може бути факт створення членами Ліберальної Демократичної Партиї, що стойть при владі в Японії від кінця Другої світової війни, клубу Сейранкаї. Особи, що вступають до цього клубу, підписуються власною кров'ю і той ритуал викликав у Японії велике обурення, бо нагадує ультрапатріотичні організації 20-их і 30-их років, які штовхнули Японію до війни. Проречистою є також невдача конференції през'єра Танаки у Москві, який домагався, щоб СССР повернув чотири Курільські острови, забрані від Японії наприкінці Другої світової війни.

В інших формах орієнтація виявилася у За-

хідній Німеччині, де основною болячкою були і с втрачені на сході землі та поділ Німеччини. Виявом тієї орієнтації стала „остполітік” Віллі Брандта, і одночасно з реалізацією тієї скілької політики „Західна Німеччина визволяє себе від минулого”, — як говорить заготовок статті у „Нью Йорк Таймс” з 24 липня ц. р. Гільманськість вона від спадщини Гітлера з усіма негативами, що з тієї спадщини випливали. „Неясним, однак, залишається, який вона намітить собі курс на майбутнє”.

Зрушення іншого характеру переживає Франція. Де Голль і деголлісти своєю політикою наближення до Сходу хотіли зробити Францію „мостом” між ворогуючими таборами. Коли ж ті табори порозумілися, Франція не тільки втратила ролю посередника, але також відчула загрозу для себе.

Новий настрій у Франції отисус Флора Люїс у кореспонденції з Парижу для „Нью Йорк Таймс” з 19 серпня ц. р. Вона пише, що згідно з думкою паризьких офіційних кіл, „нова ситуація політичного відпружнення зовсім не облегшує, а тим більше не розв’язує європейської оборони, яка залишається більш делікатною, як будь-коли раніше”. Серед тих кіл розглядається у зв’язку з цим дві можливості: 1) відновлення французької співпраці з НАТО у закрівованій формі і 2) розвинення об’єднаної європейської оборони, базованої на французько-брітійській нуклеарній співпраці.

Тут інтерпретація власних сил поширюється вже на Західну Європу. Скріпленню серед західноєвропейських держав почуття політичної єдності сприяє, всупереч бажанням Москви, заїцькова нею конференція в справі європейської безпеки. Про ту конференцію „Ньюзвік” з 1-го жовтня ц. р. пише, що „західні європейці, достіджуючи стратегію Москви на тій конференції, радіють тим, що бачать”.

В Латинській Америці ця тенденція також помітна. Д. Байдер у „Нью Йорк Таймс” з 5-го вересня ц. р. про наради ОАС писав: „З огляду чи може якраз через те, що ЗСА менше звертали уваги на Південну Америку, в останніх роках, як твердять латинсько-американські дипломати, тут відроджується латинсько-американська єдність”. Своє уточнення в цьому відношенні подає Байндерові Г. Маціслі, бразилій-

ський представник в ОАС: „Нове почуття відомі Справжні неолатинський американізм, що сине як колись почуття анти-ЗСА, але новий позитивний націоналізм кожної країни”.

Біглядає, що той „ловий націоналізм” лежаз і в основі недавніх подій у Чіле. „То були чужинці, — звітє „Ньюзвік” з 1-го жовтня ц. р., — що вчили наших дітей марксизму, розпалювали незадоволення по фабриках, розкладали уми молодих вояків. В дійсності то навіть була вина чужинців, що в Чіле стався державний переворот, бо хунта захопила владу тільки на те, щоб перешкодити їм правити країною”.

Новий елемент в Латинській Америці — це Бразилія. Створивши своє „економічне чудо”, вона веде тепер дипломатичну офензиву, щоб зміцнити те нове почуття, у першу чергу серед своїх сусідів, яким дає допомогу у різних формах.

Рішальне питання

У ситуації, яка витгоріла в світі, засадничим питанням є, як будуть діяти Москва і Пекін. До цього часу їхня поведінка супроти зовнішнього світу була традиційна, зформульована в засадах Леніним наприкінці його життя. Ті засади такі: СССР за всяку ціну позиціонував старатися уникати воєнних конфліктів з капіталістичними країнами. Він повинен пав’язувати якнайширші торговельні зв’язки з капіталістами, щоб прислідувати свою розбудову.

Поширювати комунізм в світі мають комуністичні партії інших країн, а „країна перемігшого соціалізму” має бути їм зразком, дорадником, провідником.

Можна вважати, що Москва відійшла від тих засад, ставши союзником Гітлера і підтримавши агресивні акти супроти своїх сусідів. Була то, однак, агресивність гієн без найменшого риску для СССР, а тому не суперечила засадам Леніна. Польща вже викінчувалася, зазнавши смертельних ударів від Гітлера, коли Москва на неї наскочила, балтійські держави піддалися під пресію, а від Фінляндії Москва відкусила тільки шматок.

Китай вмішався у корейську війну, штовхнений Москвою, бо тоді він виконував для Москви ту роль в Азії, яку в Латинській Америці для неї тепер виконує Куба, а невеликі возні-

СЧАСТЬЯ! — вперед! Всемирный Фестиваль единства и мира! —
СЧАСТЬЯ! — вперед! Всемирный Фестиваль единства и мира!

СЧАСТЬЯ! — вперед! Всемирный Фестиваль единства и мира!
СЧАСТЬЯ! — вперед! Всемирный Фестиваль единства и мира!

СЧАСТЬЯ! — вперед! Всемирный Фестиваль единства и мира!

3 HALOJIN BIRZIJA POKHIN INJINERIE IMPOVATIHNIN REHTI

3 HALOJIN BIRZIJA POKHIN INJINERIE
IMPOVATIHNIN REHTI

3 HALOJIN BIRZIJA POKHIN INJINERIE
IMPOVATIHNIN REHTI

3 HALOJIN BIRZIJA POKHIN INJINERIE
IMPOVATIHNIN REHTI

3 HALOJIN BIRZIJA POKHIN INJINERIE
IMPOVATIHNIN REHTI

праві СУМА. В громадській праці Дмитрові Дидикові допомагала його дружина Марія. Вихована у патріотичній родині, їхня донька Аня, належала до Осередку СУМА, в якому працювала як сестричка і виховниця. Бувши студенткою драматичної школи, організувала різні виступи з нагоди свят і академій.

Прощальний вечір відкрив голова Відділу ООЧСУ І. Кравчук, підкресливши заслуги родини Дидиків.

Отець парох Антон Борса поблагословив цю родину Дидиків на нову дорогу життя. Отісля їм вручене подарунок від ООЧСУ і СУМА. Марія Ковбаснюк та Ірка Куца вручили подарунок Ані Дидик.

Даліше ведення вечора перебрав голова Відділу СУМА Антін Шубак. З прощальним словом виступали Григорій Бура від Відділу ООЧСУ, Василь Бойко від Батьківського Комітету, Галина Гаврилюк, кол. голова Батьківського Комітету, Теодор Кахнич і Микола Попович від 170-го Відділу УНС, вручивши подарунок від його Відділу. Далі виступали сотн. Демченко, голова кредитової кооперативи, Іван Цьолко, голова т-ва „Рідна Школа”, Неоніла Сохан, Франц Колодій, голова „Самопомочі”, В. Сохан від УНСоюзу, Адам Тизій, голова Народного Дому, Василь Гела від Ради Директорів Народного Дому, д-р Е. Котик, голова Відділу УККА, ред. А. Драган від щоденника „Свобода”, голова Головної Управи ООЧСУ проф. І. Вовчук, який у своєму слові підкреслив, що справжній патріотизм — це жертвенна, послідовна, витривала праця, і таку працю провадив Дмитро Дидик.

Зворушенні до сліз, панство Дидики дякували всім присутнім на цьому прощальному вечорі, властивому з ініціативи голови Осередку СУМА А. Шубака. На закінчення вечора відспівано „Многая літа”.

Антін Шубак

„НАУКА НА МАЙБУТНІСТІ”

Жорес Медведев, автор „нажлепницької”, як називають її в ССР, книжки „Піднесення і упадок Т. Лісенка”, нині позбавлений советського громадянства мешканець Франції, вмістив в англійському „Обсервері” статтю п. н. „Наука на майбутніс”, яка кидає похмуру тінь на т. зв. Демократичний Рух в ССР.

У цій своїй статті пише Ж. Медведев, зокрема, про судовий процес проти В. Красіна і П. Якіра, одного із засновників Демократичного Руху, який не лише „каявся” на тому „суді”, а й разом з Красіним обвинувався в „антисоветській діяльності” понад сто осіб, тепер арештованих і суджених у закритих процесах. З огляду на „чистосердечне каляття” Якіра і Красіна їм заразовано попереднє ув’язнення, і тепер вони на волі.

„Західні советологи,” — пише Ж. Медведев, — ще довго будуть ставити собі питання, чому так швидко й так просто зліквідовано „Демократичний рух”, що вважався реальною опозицією? Чому мужні, борці за права людини, П. Якір і В. Красін, що багато років брали участь у видаванні підпільного журналу „Хроніка поточних подій”, від співпраці з НТС (білоєвропейський Національно-Трудовий Союз — Ред.) так швидко перейшли до співпраці з КГБ?

Ж. Медведев пригадує, як групка „дисидентів” в 1968 р., одним із організаторів якої був П. Якір, виріши-

ла провести в Москві на Красній площі відкриту демонстрацію в зв'язку з інтервенцією в Чехо-Словаччині советської армії. Ale сам П. Якір на ту демонстрацію не з'явився, бо ніби був затриманий по дорозі на Красну площу міліцією.

Ж. Медведев у виданому в 1972 р. нарисі „Таємниця листування охороняється законом” розповідає про одну особу на прізвище Г., яка з перозумілих причин користувалася в Москві дуже великою свободою в листуванні з емігрантськими центрами і діставала через пошту нелегальну літературу. Ця людина стала причиною розгрому невеликої групи демократично настроєних фізиків. Ця людина кілька разів їздila за кордон, де зустрічалася з представниками антисоветських організацій, виступаючи як друг діяків советських дисидентів. У Москві Г. роздавав публікації „Посєзу” і НТС. До цього можна тепер додати, що Г. був близьким другом Петра Якіра.

Г. цікавило насамперед, хто редактує видання „Самвидаву” і, треба думати, Якір розповідав йому те, що сам знав у цій справі. При тому Ж. Медведев стверджує, що НТСівські журнали „Посєз” і „Грані” в останніх роках змонополізували видання советського „Самвидаву” і, не маючи на те ніякого права, стали виступати, як представники всіх опозиційних груп. Опублікована в 1971 р. в-вом „Фонду ім. Герцена” в Голландії „Програма демократичного руху в ССР” (дялкі групи наших емігрантів прийняли її як „свою” — Ред.), написана від імені „Організації демократів Прибалтики, Москви і України”, організації, яка ніколи не існувала, — пише Ж. Медведев, — на думку багатьох моїх друзів, також с фальшивкою, написаною людиною далекою від советської реальності.

Суд у справі Якіра і Красіна, — закінчує свою статтю Ж. Медведев, — безсумісно сильно здискредитував деякі демократичні процеси в ССР.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА В ЙОНКЕРСІ, Н. І.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ. СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ. УДЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакансії, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ.

Майно кожного вкладчика чи позичковця забезпечено.

Приймає ощадності і платить 5% дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Адреса:

SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave.

Yonkers, N. Y. 10703

Tel.: 914-965-8560